Ketabton.com

له نرگس تر نرگس

د

پیر محمد کاروان

د لنډو کیسو لومړۍ مجموعه

PROPERTY OF ACKU
5388

خپروونکی

د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم	:	له نرگسه تر نرگسه
لیکوال	:	پیر محمد کاروان
خپرندوی	:	د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه
د خپرونو، نومره	:	۷
د خپرویدو نیټه	:	جوزا ۱۳۷٤ هـ ش (جون ۱۹۹۵ ع)
چاپ ځای	:	لاهور
تیراژ:	:	۱۰۰۰
د کمپیوټر سمبالوونکی:		اجمل سنگریار
د پښتي انځورګر	:	استاد پاوند
بیه	:	۲۰ روپۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهـــداء:

ــ دا یمل پسرلي په نوم چې د لندن په مـاښامونو کې

يې د پښتو ادب (ډيوه) بله کړې ده.

ــ زمـا د ادبي بنډا رونو د ډيرو خوږو اديبانو ليکوالو

او شاعرانو ملګرو هر يوه.

نور الحبيب نثار، باز محمد عـابد، حنيف خليل او

مصطفی سالک په نوم.

پــــه دغــه جــونـگ کـــې

نـــــوم	مـــخ
توکل پر خدای (د سریزې پر ځای)	الف- ب
وروستۍ نښه	۱
زرکه	۵
شپونکۍ	۸
د مستوکتېوه	۱۱
تشه ځولۍ	۱۷
زنځیرونه	۲۱
د سپین شیطان په غېږ کې	۲۶
تنکۍ ځانګه	۳۶
دوه دالماسو غمي	٤۱
له نرگسبه تر نرگسه	٤۵
رنگینه ورکه	٤۹
لښته	۵۳
دلر کلي ملنگ	۵۷
عاشقانه لیکونه	٦۱
د پرښتې دلاس غوټه	٦۸
دوه تک سپین مرغان	۷٤
سندرې او مرغلرې	۷٦
د کوه قاف دیوان	۷۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

توکل پر خدای

لوستونکي به حيران شي او وايي به چې ستايې له لنډو کيسو سره څه؟ رښتيا هم زما يې له لنډو کيسو سره څه؟ د شعر له سندريزې ښاپيرۍ سره څه ناڅه د يارۍ تار لرم او ددې کوډ ګرې ښاپيرۍ مينې مې په زړه کې ځای نيولی دی. دلته پر ما هم د هغه سخاوت مند مين کانه شوې ده چې هر ښکلې پر لاره ورشي او څه لږ او ډير د زړه ورلو (دلبرۍ) په چم پوهيږي دی به د زړه ست ورته کوي. که څه هم په زړه کې يوه مينه ځايږي خو راځئ رښتيا به درته ووايم:

زه نه پوهيږم کله چه د لنډې کيسې پر (شهرزاد) مې ستر ګې لګيدلې دي خدای شته چې ستر ګې مې ورباندې خوږې شوې دي. ما داسې انګيرلې ده چې د کيسو د يو زراويو شپې اتله (شهرزاد) هم هماغه د شعر سندريزه ښاپيرۍ ده چې د نثر ساده جامې يې اغوستې دي. په زړه کې مې ويلې چې راځه له دې سره هم د يارۍ تار وغځوه.

د خپل زړه مې ومنل او د لنډې کيسې له دې ساده ښا پيرۍ سره مې چې په هره ساده ګۍ کې يې سل نيرنګونه پټ دي مينه پيل کړه. دا چې راته خندلې يې دي که را باندې خندلي يې دي، په دې زه هم نه پوهيږم. په دې به هغه نندارچيان وپوهيږي چې يوه شيبه مو وڅاري او ننداره مو وکړي.

هغه څه چې په دې کتاب ګوټي کې يې د لنډو کيسو په نوم لولئ، زه هيڅکله دا دعوه نه کوم چې د لنډې کيسې په تله پوره دي. ديوې بريالۍ لنډې کيسې ليکنه ماته د خونکار پاچا د لور شمايلې شرطونه ښکاري چې تر سره کول يې ډير هنر غواړي. په دې ليکنو کې مې فقط او فقط له ځينو پيښو سره مينه ښودلې ده. هغه پيښې چې د شعر په نازکه غيږ کې مې نه شوې ځايولی په دې ډول ليکنو کې مې ځای په ځای کړې. زه په دې باوري يم چې د کتاب ډيرې

لیکنې به د لنډې کیسې ترڅنګ هم نه وې تیرې شوې خو سره له دې نیمګړتیاووزه نه پوهیږم چې خوند به یې څنګه وي؟ که خوند یې هم ښه نه وي بیا خو وای زما پر حال! او که خوندیې ښه وو بیا خو راته ووائی څکه داسې ډیرې نورې مې هم په زړه کې غوټه کړې دي چې بیاخو یې راوسپړم او پر تاسویې هم وګورم.

ددې کیسو ته ورته لیکنو اتلان هغه ځیرې دي چې له نن نه واخله د تیرو څو کلونو د پیښو په بهیر کې مې له نژدې نه لیدلې، پیژندلې او څارلې دي. په ډیره مینه مې غوښتي چې د کیسو د اتلانو ځیرې د دوی له پیښو سره ښکلې انځور شي. که په ډیرو ځایونو کې د اتلانو او پیښو انځورونه تت راغلي وي ګناه به زما وي، د پیښو او اتلانو ګناه به نه وي. دا زما له لیکنو سره لیونۍ مینه وه چې د شعر تر څنګ داسې څه هم ولیکم. مینه خو نازولې وي او پر نازولو خو څوک ظلم نه شي کولی. که په خپلو دې لیکنو کې ډیر بریالی نه یم نه به یم. مینه او ناکامي هم څه ډیر سره لرې نه دي، خو پر دې هم باوري یم چې د ناکامۍ پر للمه د بریو د باران او ګلونو کلي ته لاره تللې ده. دا زما ددې ډول لیکنو پیلامه وبولئ اوس به ښه نه یم که ژوند و، ورو، ورو به ښه شم.

وروستۍ خبره زما د لیکنو یا په بل عبارت زما د لنډو کیسو د خپرولو ده. که د ایمل جان مینه او پیرزوینه نه وای، که ددوی معنوي او مادي مرسته نه وای، بیا خو زه چیرې او د کتاب خپرول هغه هم د لنډو کیسو کتاب. د کتاب له خپرولو نه وړاندې زړه نازړه وم ویل مې چې خلک (نقادان) به څه وایي ؟! د ایمل جان له مینې نه یوه دنیا مننه چې د کتاب په خپرولو کې یې زما زړه غښتاوی وکړ او دا دی له نرګسه تر نرګسه خپروم.

توکل پر خدای.

خلک دې هر څه هر څه وایي ...

په ډیره مینه او په ډیرې عاجزۍ.

کاروان، پیښور ۱۳۷٤/۳/۱۵ 1995/6/5

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY OF ACKU 5388

وروستی ښښه

ډير راته ګران و. ملګری چاته نه وی ګران! له هغه سره مې ډېرې خاطرې تړلې وې. زه پر هغه بيخي مين شوی وم. څومره ښکلی و، غنمې غنمې قهوه يي سترګې په دنګه غاړه ښايسته وريښمين دسمال، ښايسته اندام. چې په مينه به مې ورته وکتل نو خوله به يې راوړاندې کړه او ما به ښکل کړ. د ښکلا په څنګ کې زما دژوند لپاره ګټور هم و. زه او هغه د ډېرو سختو لارو ملګري وو. زه هغه ته ډېر ګران وم. که به مې چالاکي ورسره وکړه هم نه رانه خپه کيده. په کومو لاروکې به چې د ماينونو خطر و دی به مې مخکې کړ او زه به وروسته ورپسې روان شوم. ما به دده په پلونو کې پلونه اېښودل چې د ماينونو له خطرنه وژغورل شم.

ما او ده په ګډه زموږ د کور اړتياوې پوره کولې. ډېرې شپې مو يو ځای په واورينو غرونو کې تېرې کړې وې. زما غوندې سړيچن نه و، په يخ ژمي کې به مې لوڅ کړ او دده په کاليو کې به زه اوده شوم. ډېر به دده د ګرمې سينې په خواکې اوده کيدم. کله کله به مې دده پرڅنګانه سر ولګاوه. د سپوږمۍ په سپينو وړانګو کې به مې دلوړو غرونو ننداره

کوله. هغه لرې لرې غرونه چې دورځې به یې زه او دی په مزل سترې کړي وو سره نژدې شوي به وو. دیو اوبل په غېږ کې به یې سرونه ایښي وو او له یو بل سره به یې مینه کوله.

څومره ښکلي بریښنېدل لکه دیوه ښه انځورګر د تابلوګانو نندارتون. دده به هېڅ غږ او غوږ نه کاوه. خدای خبر چې سترې به و او که به یې زما شاعرانه خیالونه نه رنګول. په دې ښکلو خیالونو کې به خوب یووړم. ټوله شپه به مې خوږ خوب وکړ. عجیبه هوښیار و. کله به چې سپېدې وچاودې نو سر به یې زما په غېږ کې کېښود. ددې لپاره چې راباندې ناوخته نه شي راویښ به یې کړم. زما سترګې به له خوب نه ډکې وې، له ډېرې ستړیانه به مې هډوکو درد کاوه. غوسه به راغله او پر مخ به مې سخته څپېړه ورکړه خو دده په څېره کې به مې یوه زره غوسه هم ونه لیده. زړه به مې پرې وسوو. دهغه پر دنګه غاړه به مې غېږ وګرځوله او ښکل به مې کړ.

له ډېرو ښو عادتونو سره یې یو بد عادت هم لاره. دده یوازې زما سره جوړه وه او یوازې ما ته رام و. دبل چا سره یې پر لاره دتګ زړه نه کېده. یوه ورځ زه سخت رنځور شوی وم، زما ملګری زما د پلار سره ملګری شوی و. دوی دواړه ښار ته تللي وو، په ښار کې مې پلار ښه ډېره سودا اخیستې وه. دسودا ټول پېټی یې زما ملګري پر اوږه کړی و. داځل دده سترګې دمینې پر ځای له غوسې نه ډکې وې. پلار مې دده په طبیعت نه پوهیده.

په آسمان کې ناڅاپه الوتکې راغلې. الوتکو یوه دوره وخوړه او په دوهمه دوره یې بمونه وغورځول. زما ملګری دبمونو له اوازه وویرېده او دځنګله پر لوري یې منډې کړې. زما د پلار پر غږونو یې ځان ونه پوهاوه. دخپریو پر ځنګله ورننووت. پېټی یې له اوږې ولوېده.

په هغه ورځ ددوی نه راتلو ما ته اندېښنې راواچولې. ډېر خپه

وم چې زما پلار او زما ملګری ولې نه راځي خدای دې نه کړي چې څه بده پېښه نه وي شوې ؟ لمر دلویدیز پر غرونو لانه وپنا شوی چې دوی راورسیدل . زه مخې ته ورغلم . له پلار سره مې لومړی ستړي مشي وکړه . پلار مې ډېر ستړی معلومیده ، ماهم ډېرې پوښتنې ترې ونه کړې . زما دملګري بڼه بدله وه . په خولو کې لوند خیشت و . دغاړې وریښمین دسمال یې شکیدلی و او غاړه یې نوکارې نوکارې وه . په غټو غټو قهوه یي سترګو کې یې اوښکې پنډې وې . ډېر سخت زړه مې پرې وسوو . خوله یې راواړاندې کړه خوما دخلکو له شرمه ښکل نه کړ .

کله چې زه له رنځ نه ښه شوم بیا زما او دده ملګرتیا شروع شوه . بیا تور غرونه ، سپېرې دښتې وې او زموږ مزلونه . په سرو ګرمیو کې به مو شپه ورځ مزلونه کول . یوه ورځ په سره غرمه کې راروان وو ، دواړه په خولو کې خیشته پیشته وو . زه ښه وم خو دده پښې سستې شوې وې او په څه خوارۍ کورته راورسیدو . زه ډېر سخت وږی شوی وم خو ده هیڅ شی ونه خوړل . دده زړه ګرمۍ خوړین کړی و . درې ورځې یې هیڅ شی ونه خوړل پر څلورمه ورځ یې کنډوکي کنډوکي وینې قی کړې او دژوند دروند پېټی یې له زخمي اوږې نه کوز کړ .

دده په مرګ ډېر سخت غمجن شوم ، ځکه چې ډېر ښا یسته و ، ښه او وفادار ملګری مې و ، له هر څه نه زیات دا چې زموږ دکورنۍ ساتونکی و . ما ډېر چورت وهلی و ، دده ځای په اسانه نه ډکیده . دداسې ښه ملګري او ښه خدمتګار د پیدا کیدو لپاره ډېر تاوان ته اړتیا وه . موږ باید یوه لنګه غوا او یو دقلبې غوایي خرڅ کړی وای . دې هرڅه زه ځورولم . دده پر مرګ مې یوه غمجنه مرثیه وویله . دا مرثیه به مې هر چا ته اوروله . په دې مرثیه ډېر داسې کسان هم پوهیدل چې هیڅ له شعر او ادب نه نه ووخبر . هغوی زما دملګري ټول خویونه لیدلي وو . چې دملګري مرثیه به مې چا ته اوروله نو هغوی به ډېر خپه شول . دمرثیې په

پای کې به ما وخندل . رښتیا به درته ووایم چې زما دا خندا به له ژړانه هم ترخه وه . ماوې که چېرې زه هم دمرثیې له ویلو وروسته ونه خاندم نو هغوی به وایي چې دی دومره خپه اووار خطا دی ؟!

ماته له خپل ملګري نه دوې نښې را پاته وې . دهغه یوه نښه چې مادي ګڼه یې لرله هغه مې ښه سمبال کړه . بله نښه چې مادي ګڼه یې نه لرله همداسې په خاورو کې پرته وه .

یوه ورځ مې دخپل ملګري پر خاورو پرته نښه ولیده . دهغه غټې غټې قهوه یې سترګې مې سترګو ته نېغې ودرېدې . لکه چې په مرګ یې هم له مانه مینه او پیرزو ینه غوښته . تېرې شېبې مې پر زړه را وورېدې ، هغه شېبې چې خوله به یې دښکلولو لپاره را وړاندې کړه او ما به په مینه مینه ښکل کړه . زړه مې پرې وسوو . دخپل ملګري په وینو سره نښه مې را واخیسته او دهغه کنډو پر سر مې ښخه کړه چې مازدیګر مازدیګر به زما ملګري دخپلو ښکلو اندامونو او قهوه یې سترګو ننداره راته جوړوله .

څو ورځې وروسته مې پلار زما دملګري دوروستۍ نښې د خرڅولو وویل . وې یې چې ښارته یې یوسه ، خرڅه یې کړه او پر پیسو یې ګوړه او چای راوړه . په زړه کې مې وویل :

ــ خدای دې وکړي چې ډېرې پیسې پرې وشي چې د ګوړې او چای په څنګ کې کتابونه هم پرې واخلم . دخپل ملګري وروستۍ نښه مې پر دکاندار باندې په ډېرو پیسو خرڅه کړه . دګوړې او چای تر څنګ مې کتابونه هم پرې واخیستل . زمادسورکي اوښ څرمن څومره بختوره وه .

خیبر پلازا پېښور ۱۹۹۱/۳/۱

زرکـــــه

بیا یې دخپلو وړو بچو له پاره په سره مښوکه کې څه راوړي وو، چې بچي یې ماړه شي، رالوی شي، مستې غاړې ووهي، خرامان خرامان وګرځي، په مینه مینه الوتنې وکړي او دغونډۍ ښکلا زیاته کړي.

ډېره خوشحاله وه. له لرې الوتنې وروسته به په سرو منګولو خرامانه خرامانه روانه شوه. خپلو بچوته یې تلوسه وه او خپل مین ته یې مینه وه. لاغونډۍ ته نه وه رارسیدلې چې موسکۍ ښه یې ویرجنه شوه. غونډۍ په تورلوګي کې پټه وه. دغونډۍ تکې شنې ونې سوځېدلې پرتې وې. دغونډۍ ډېرې تورې تورې وې. لالهانده وګرځېده، خپل مین او خپل واړه بچي یې ونه موندل.

اوس هم دخپل مین په یاد په غونډۍ کې یوازې ګرځي، الوتنې کوي او دغم کوکارې وهي. له غونډۍ نه چاپېره طوافونه کوي، له غونډۍ سره یې ازلي مینه ده، ځکه چې په دې غونډۍ کې زېږېدلې ده. یووخت دژمي په یخنۍ کې تودو ملکونو ته مهاجره شوې وه، خو بیا یې هم نوموړې غونډۍ یادېده. کله چې پسرلی شو، نو دزرکو په یوه لوی سیل کې نوموړې غونډۍ ته راغله.

زرکه اوس پیغله شوې وه . په سرو منګولو به خرامانه ګرځیده . په مستوناروکې یې مینه ګډیده . هغه د مینې په لټون وه او د تنهایئ ژوند خوند نه ورکاوه .

یو سهار په یوه خواږه اواز د نازله خوبه راویښه شوه . ګوري چې دغونډۍ دیوې لوېې ډبرې پر سر یو مست او ښایسته زرک ناست دی . داسې مسته غاړه وهي ، چې ټوله غونډۍ ورته غوږ غوږ ده . د زرک له مستوناروته مینه وریږي . ته به وایې هغه هم له خپلې تنهایئ نه په عذاب دی . جوړۍ غواړي ، او یو داسې همراز غواړي ، چې د زلمیتوب ډک زړه ورته تش کړي . یو ځای ورسره والوزي او په غبرګو غاړوکې د مینې سندره ورسره غبرګه کړي .

مست زرک پر له پسې غاړه وهله . خدای خبر ، چې د زرک په خوږو ناروکې څه جادو ګډو . زرکه په ځان هم نه وه پوهیدلې ، چې په خرامانو قدمونو د مست زرک خواته روانه وه او بیا له زرک سره د لوېې ډبرې پر سر غبرګه ناسته وه او دواړو دیو بل په ښکو کې منبوکې وهلې .
دواړو د مینې تړون وکړ او ترنو موږې ډبرې لاندې یې د مینې ځاله جوړه کړه . د ډبرې پر سر یې غبرګې غاړې ووهلې . ډیر ځله یې غونډۍ په خپلو غبرګو غاړو مسته وساتله . دغونډۍ په شاوخوا کې یې د مینې الوتنې وکړې ، د خپلې مینې داستان یې دغونډۍ هرې ډبرې او هر بوټي ته ورساوه . اوس هم زرکه د خپلې مینې ځای ته راځي ، هغې ډبرې ته چې دهغې پر سر یې له خپل مین سره غبرګه غاړه وهله ، خو اوس هغه ډبره ذرې ذرې ده . زرکه دغم کوکارې وهي ، ګوندې خپل مین او خپل بچې پیدا کړي .

اوس له زرکې نه خرامان قدمونه هیر شوي دي . که کوم شاعر دهغې تکې سرې سترګې ولیدې غمجن به شي ، او دهغې لیلاله سترګو سره یې نه شي تشبیه کولی ، چې د خپل مین په وصال سیرابې وې

. اوس دزرکي له سرو ستر گوسره بل ډول تشبيه ترلې ده ، اوس دزرکې تکې سرې سترګې دهغې محبوبې سترگوته ورته دي چې « يايې يار مړوي يايې ډيرژړلي وينه »!
اوس دزرکې له مستې غاړې نه دمستو ترانو پر ځای دوير ترانې راځي . دغونډۍ پر هره ډبره او هر بوټي نارې وهي ، دغم نارې . په دې ناروکې دخپل مين او خپلوبچووير نه« مرثيه » غونډۍ ته بيا بيا ور اوروي . دغونډۍ پرسرداوسپنې شاهين الوتنه کوي . زرکه کنه شوې ده ، داوسپنې دشاهين بوږنوونکی غږهم نه اوري ، يوازې دخپل مين او بچودوير سندره توده ساتي .

تنې دچور کونډې دځنګل لمن ۱۳۶۹

شپونکی

داسې ښایسته منظره یې په ټول عمر کې نه وه لیدلې. تکه شنه ورشو، د سپینو اوبو روانه ویاله، رنګین ګلونه، ښکلي مرغان. خپلې میږې هم بدلې بدلې ورته ښکاریدې. خپله ماشومه لور غوټۍ ورته ډیره ښایسته بریښیده. لکه د پرښتو تکې سپینې جامې په غاړه، په تورو څڼو کې یې سره او ژیړ ګلونه ټومبلي وو. پر شونډو یې خوږه او مالګینه موسکا غزیدلې وه. له خپلو میږو او تکو سپینو وریو سره مشغولیده.

دمور زړه له ډیرې خوشحالۍ نه په درزا شو او نارې یې کړې:

ـ غوټۍ لورې! وه غوټۍ لورې!

غوټۍ یو خوا بل خوا حیران حیران وکتل. د مور په لیدو یې غږ کړ:

ـ وای مورې ته دلته څه کوې؟!

د مور غیږې ته یې په منډه منډ ځان ورساوه. د مور له سترګو نه در در، د خوشحالۍ اوښکې راوبهیدې. غوټۍ یې ټینګه په غیږه کې ونیوه او د ومره یې ښکل کړه چې مخ یې لکه د ګلاب د تنکۍ غوټۍ تک سور واوښت.

ـــ غوټۍ ، زما خورې غوټۍ ،ته خو زموږ نه ورکه وې . دمیږو رمه دې هم رانه ورکه کړې وه . پلار دې په تا پسې ډیر خپه دی . وړوکی ورور دې ډیره یادوي ،ستا تکې سپینې میږې هم یادوي . وایي چې غوټۍ خور مې څه شوه ؟چیرې لاړه ؟زما میږې یې څه کړې ؟زه سپوره ډوډۍ نه شم خوړای ، زه شیدې او مستې غواړم ،زه کوچ غواړم . کله یوه بانه کوي او کله بله بانه.ستا په لیدو به څومره خوشاله شي ! پلار به دې څومره خوشاله شي! زرکوه غوټۍ ځه چې ځو .راځه چې رمه هم بیایو ، بس دی ډیرې دې وځرولې ،مړې دې . گوره ! دومره مړې دې چې خپلې گیډې هم نه شي وړای . غوټۍ له خندانه شنه شوه . په ناز او کرشمو یې خپلې تورې څنې څنډ وهلې:

ـــ مورجانې ! زه نه ځم ،خپله رمه مې هم نه بیایم .زه په دې گلونو کې ډیره خوشاله یم .ته ددې ویالې اوبه وڅښه له شربت نه هم خوږې دي.زه له دې خوږو اوبو نه چیرې ځم!

دمیږو رمباړې پورته شوې .وریو په ترپکو ترپکو یو خوابل خوا توپونه ووهل .غوټۍ وویل:

ـ وگوره مورجانې ! دلته زما میږې اووري ډیر خوشاله دي .دلته زما میږې ډیرې شیدې کوي .زه نه ځم . . .نه ځم ،نه ځم ،نه ځم. . . . . .

موریې خپه غوندې شوه .ویې ویل:

ـــ غوټۍ لورې ! ته له موږ نه پرڅه گیله منه یې ؟که ته له ماسره کورته لاړه نه شې زموږ زارې به وچوي.

دمور له سترگو لکه چینه مړې مړې اوښکې روانې شوې. غوټۍ بیا له خندانه تکه شنه شوه. دمور پرمخ اوښکې یې په خپلو وړو او تنکیو گوتو پاکې کړې.

ـــ مورجانې ! ته مه ژاړه ،زه له تاسو نه گیله منه نه یم. زه ډیره خوشاله یم.

خپله وړوکي خولګۍ يې د موږ پر سترګو کېښودله او موږ يې ښکل کړه. په دې وخت کې د غوټۍ پلار غږ وکړ:

ــ پاځه! لمونځ دې قضا شو.....داځه د غم خوب دی چې نه ويښيږې!

دغوټۍ مور کړيکې وکړې:

ــ غوټۍ! زما جنتي غوټۍ! زما شهيدې غوټۍ! زما وړې شپونکۍ.......!

له کټ نه پاځيده. ټکری يې پر سر کړ. لکه ليونۍ د بام پر سر وختله. صحرا ته يې وکتل. هغې صحرا ته چې غوټۍ به ميږې په کې څرولې. په صحراکې يې دسکڼ توغندي لويه کنده وليدله. د کندې له غيږې نه د ميږو وړی بادونو همغسې يوه خوا او بله خوا تښتولې.

۱۳۶۸ کال تنې دوړۍ خيسوره د ښتر و د ځنګل لمن

د مستو کتوه

ګلې ګلې غواوې راروانې وې. د غواوو په سترګو کې ویره ښکاریده. په غوجلو کې وړوخوسیور مباړې وهلې. ځنګل ژړا او فریاد ونو پر سراخیستی و. موریې د ژړا او فریاد ونوا واز وپیژانده. هغه وپوهیده، هغه په هر څه وپوهیده. په زړه کې یې سرې لیکې تیرې شوې. له جونګړې راووته:

ـ ستا پر مړي مې ودروې، پر تامې بوره کړې، نه مې درته ویل چې له هلکانو سره مستي مه کوه.

له ډیره قهره اوله ډیره درده یې وخندل:

ـ خدای خبر دی ته به بې غمه ویده شوی وې. پوهیږم... پوهیږم...

ببری په یبلو پښوله ځنګل نه راووت. دخپلې جونګړې خواته په منډه، منډه راته، دباندوسپویې ژړا او فریادونه واوریدل. سپوو رمنډې کړې او حمله یې پرې وکړه. ببري په زوره چیغې کړې:

ـ کورې! کورې! په پړانګ وداړل شئ!

سپي ورنژدې شول، ببري په ډیرې چالاکۍ له خپلې نرۍ ملانه ددوډۍ دسمال خلاص کړ. وچ سوکړک یې سپوته لرې وغورځاوه. موریې له

د ډېره قهره غاښونه ورته وچیچل:

ــ خدای دې په لیونیو سپو وخوره ، چې نه په دم روغیږې ، نه په دارو.

ــ ښه وشول د ډېرښه وشول ، چې زما نصیحتونه دې نه اوریدل . هسې هم خدای سپیره پیداکړی یې اوس به ....

ببری په ماته ساه اوپه سلګیو ، سلګیو جونګړې ته راورسیده . له رسیدوسره سم یې مورپه څپیړوکې پټ کړ. په یوه اوبل مخ یې دومره وواهه ، چې دمورڅپیړې پرې وسوې. دببري چیغې بیاپه باندې کې خورې شوې . پانې دببري پیغلوتې خوروړمنډې کړې ، دمورلاسونه یې کلک ونیول موریې له زنې نه ونیوه :

ــ بس دی مورې مه یې وهه ، خدای ته ګوره مه یې وهه. موږته به خدای داسې مکره (مقرره) کړې وي

موږبې له خدایه اوبې له ببري نورڅوک لرو ؟

خوریې هم په ژړاشوه. ببري دکلي په لوري منډې کړې :

ــ قسم دی که له تاسوسره یوه شپه هم تیره کړم.

دکلي په لاره روان شو. موریې ښیراوې ورته وکړې :

ــ ورځه خدای دې تری تم کړه. خدای دې په بمونو والوزوه . هسې دې هم زموږ بخت په کاڼووویشته ، سپیره اوس وچه خوله ګرځه .

پانې دموریه خوله لاسونه کیښودل ،په ژړغوني غږیې ورته وویل :

ــ مورجانې ښیراوې مه ورته کوه ، موږ څوک لرو ؟

دپانې مورژړااوسلګیو ونیود ، هغه له ډېره درده په ځمکه راولویده ، پانې نارې سورې ګډې کړې . دباندوله جونګړونه ښځې راووتې :

ــ څه وشول پانې څه وشول؟ ؟

ــ پر مورمې پیریان راغلي دي.

ګاونډۍ ښځې ورغلې ، دپانې موریر ځمکه پرته وه. یوې ښځې یې

سرپر خپلو ځنګنونو کېښود . کلیمه یې ورته وویلې ،لااله الا الله محمدرسول الله .دخدای له پاره مه یې په عذابوئ ، کافرخو یه نه وئ ؟ تورسرې ده ،تاسې به هم خویندې میندې لرئ !

نوروښځوهم کلیمې ورته وویلې ، دپاڼې دمورزړه یوڅه سپک شو ، سترګې یې وغړولې . ښځوورته ویل:

ـ کلیمه وو ایه خورې ،دپاڼې مورکلیمه وویله ، ګاونډیوښځو تسله ورکوله ، داهرڅه دخدای له طرفه دي ، خدای دې ببرې درته ژوندی لري.څه چې له خدایه راپیښیږې په هغې به صبر کوو .

ګاونډ یانې یې چې خپلو جو نګړوته لاړې، نو دببرې موربیا په ژړاپیل وکړ. ځانته یې ښیرې کولې:

ـ زمالاسونه دې مات شي ، ببری مې پر تنکي مخ څومره سخت سخت وواهه.ببری خو ګرم نه و، څه یې کړي وای ؟ له ډیره خپګانه یې ډوډۍ هم نه وه خوړلې .

پاڼه له جونګړې نه راووته مورته یې غږکړ:

ـ مورې ببری خوپه کنډوهم واوښت ، په دې مازدیګربه چیرته ځي ؟ هله لورې ! راوېې ګرځوه ، کلي خو ډیرلرې دی ماخوستن به هم ونه رسیږي ، خرابې لارې دي.

پاڼه دهوسۍ غوندې په یوه ترپ کنډوته ورسیده. ببري مړه مړه ګامونه اخیستل. لکه چې کلي ته یې دتګ زړه نه کیده .پاڼه یې چې ولیده ، بیایې ګامونه یوڅه ګړندي کړل . پاڼه ورپسې ورسیده ، په غیږ کې یې ونیو ، ښکل یې کړ ، اوښکې یې ورپاکې کړې.

ـ پرې مې ږده ، زه نه ځمه ،زه مورته نه ورځمه ، دومره یې ووهلمه ،ماڅه کړي وای ؟

بیایې ستونی راډک شواو خبره نیمګړې ځنې پاتې شوه ، پاڼې بیاښکل کړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ راځه مورمې درپسې ژاړي هغه ستا په وهلو ډېره پښېمانه ده. زه مې مور درپسې راولېږلم. راځه چې ورشو ، هغه په تا پسې ځوريږي ، چې ډېره وځوريږي تا هم به لېدلې ده ، چې پېريان پرې راځي. چې چېرته وغورځېده که سرېې مات شه او که لاس يې مات شه. ببري سلګۍ وهلې:

ــ نه ، نه زه نه ورځمه ، خدای دې يې په پېريانو مړه کړي ، زه نه ورځمه ، زه کلي ته ځمه.

پاڼې په ژړه غوني غږورته وويل :

ــ کلي ته چاته ځې ؟ په کلي کې مو‌ږ څوک لرو ؟ د کلي نه خو دا يو کال کيږي چې خلک غرونو ته راغلي دي ، په کلي خو جازونه بمونه وروي ، تا به هم راته شهيد کړي.

ببري ځان کشولو ، چې د پاڼې له لاسونو نه ځان خلاص کړي ؛ خو پاڼې لکه تيخوری ماشوم په غيږ کې راواخيست. ببري لتې غورځولې او د خورپر مخ يې نوکارې لګولې.

ــ پرې مې ږده زه نه ورځم ، زه نه ورځم.

**** **** ****

په غوجل کې ژيړ خوسی پروت و ، د خپل زوی غوندې يې زړه پرې وسو. د ببرې مورنن ډېره سخته خواشينې وه. خپلې غريبۍ او بې کسۍ تيروختونه ورياد کړل. هغه د ببري پلار ته ډېره ګرانه وه ، هغه وخت يې په يادشو چې د ببري له زيږيدو سره سم د غنمولوونه ګډ شول. د ببري له پلار سره به يې لوونه کول.

له څوورځو ، لو نه وروسته ناروغه شوه او په سينه کې يې شيدې هم وچې شوې. ماشوم به يې په کوځوکې ګرځاوه ، کله به يوې ښځې يو غړپ تې ورکړ او کله بلې ښځې. ماشوم به تږوله شپه له لوږې نه په ژړا تيره کړه.

د ببري پلار د بوسوا وغنمو په پيسو غوا واخيسته. غوا تکه زيړه وه. ببري يې د غوا په شيدو رالوی کړ. زيړۍ تږولو ته ګرانه وه. زيړۍ

دومره اصیله وه، چې پاڼې هم لوشلی شوه . زیږی په ببري ډیره گرانه وه. خود به ورته گرانه وه، ببری دزیږی په شیدورالوی شوی و. کله کله خوبه یې دزیږی تی په خوله کې ونیواود خوسې غوندې به یې رودلو. ببري له زیږی سره خاصه مینه لرله ، له سهارنه تر مازدیگره به یې پرپو لوڅروله. له زیږی سره دټولو مینو ورځ په روغ زیا تیده.

هغه ورځ چې دببري د پلار مړی یې په وینوکې خیشت پیښت له سنگره راوړی و، ببري زیږی ځړځای ته بیولې وه . دببري مور هغه ورځ ډیره سخته راغورځیدلې وه، له تندي نه یې وینې بهیدې ، دکلي ښځوویل چې پیریان یې دي.

کله چې ببري زیږی له ځړ ځای نه راوسته ، دپلار دمړي په لیدویې کړیکې کړې، زیږی هم لکه بنیادم غمجنه په ځای ودریده. داټولې صحنې دببري دمورپه ذهن کې راگرځیدې، نژدې وه ، چې بیا پیریان پرې راشي . دببري کټ ته ورغله ، ببری یې پرتندي ښکل کړ، کلیمې یې وویلې :

ــ خدایه باقي خیر کړې.

**** **** ****

نورې ورځې به چې لمرد جگ غره پر څوکه سرراښکاره کړ، نوموربه یې په ببري غږ وکړ:

ــ هله ببریه زویه پاځه صدقه دې شم ، لمر راختلی دی، بیا به زیږی ځنگل ته دڅرولوله پاره بیایې .

نن دلمرسترگه په شنه آسمان کې څونیزې جگه ولاړه وه، ببری په کټ کې اوږد غزیدلی و ،او په درانه خوب ویده و . هغه په شپه کې څوواره راویښ شوی و . ټوله شپه یې په اندیښنو تیره کړې وه . ویرو ونکي خوبونه یې لیدل . خوب یې لیده ، چې یو برگ پړانگ ورپسې ځغلي ،ببری منډې نه شي وهلی ، خوچې کله پړانگ ورته رانژدې شواو دببري

مري ته يې منګولې ور وغزولې ، په دې وخت کې ببرى له ډيره هيبته راوينښ شو ، په کټ کې کښيناست شونډو يې پټري نيولي وو ، په کوچنۍ څيره يې پريشاني خوره وه. دنورو ورځو غوندې يې دغړکي دشاربلو اوازپه غوږنه شو. له حسرت نه په ډکو سترګو يې خپلې مورته وکتل ، موريې دچرګۍ پرغاړه خپه اودلګيره ناسته وه. بيايې سترګې دمستو په کټوه ولګيدې. دکټوې پر سر برغولى نه و. کټوه وچه ککړه وه ، پر مورګويې مچان ګرځيدل او په ګيډه کې يې کنډو کې کنډوکې مستې نه برېښېدې. تېرې شوې ورځې وريادې شوې. هرسهار به چې له خوبه پاڅيده ،موربه يې دمستو په کټوه کې سوکړک ورته ميده کړى و ، او ببري به په خوند خوند خوړو؛ خو نن دمستو کټوه تشه وه. ببري دمستو له کټوې ، لاسترګې نه وې اړولې ، چې په غوجل کې دژيړخوسي دردناکې او غمجنې رمباړې پورته شوې. ژيړخوسى په موږې پورې کلک تړل شوى و ، پورته پورته يې ټوپونه وهل. په سترګوکې يې انتظارځپې وهلې ، موريې غوښته دزيړې غواله شيدونه ډک تيونه يې غوښتل . ببرى وبوږنيدو ، سترګې يې له اوښکو نه ډکې شوې ،برګ پړانګ يې په خيال کې ورغى. هغه پړانګ چې په خوب کې يې ليدلى و. هغه پړانګ چې ددوى خوشحالۍ يې داړلې وې.

۱۳۷۰-۲-۱۷

تشه ځولی

نن دخوست په عسکري قشلوکې د سره بيرغ يوه ريتاړه هم نه وه پاتې. د سرو بيرغونو پرځای شنې سپينې او برګې جنډې رپيدې. عسکرو لاسونه د تسليمۍ په نوم جګ نيولي وو. د مجاهدينو په سترګوکې د فتحې نخښې بريښيدې او په ډيرو يارد شوبلو پر سرونو ولاړوو.

نن دخوست واړه او زاړه خوشحاله وو. د توريالي له کوچنۍ ځيرې نه عجيبه خوشحالي وريده. چې چيرته به يې خپل همزولي وليدل نوله لرې نه به يې چيغې کړې:

ـ ښه شوچې خوست آزادشو ،ځومره خوند يې وکړ . اوس به دهيڅ شي قحطي هم نه وي . اوړه به هم ښه پريمانه وي، مالګه به ارزانه شي. ګوړه چای او خواړه به هم ارزان شي .

اوس به په اوړوکې دمالګي پرځای دبانجانو تروې اوبه نه ګډوو. دمالګې من به د دوو زرو افغانيو پرځای په دوه درې سوه افغانۍ وي،اوس به دغرونو څخه د ځيرۍ لرګي راځي او دخوست ميوه دارې ونې به روغې پاتې شي. د ښترو غوټې به هم نه سوځوو. هو رښتيا اوس به د مجاهد ينو

توغوندي هم نه راځي او موږ به نه پرې وژني.

داخبرې د توريالي سبق گرځيدلی و. هر چا ته به يې په خنداخندااو په مينه مينه کولې. په منډه منډه کورته لاړچې خپله مور، پلاراو خويندې دخوست له آزادۍ نه خبرکړي. په هغوی هم زيری وکړي. د آزادۍ زيری، دقحطۍ دله منځه تلوزيری، د توغوندیونه دخلاصون زيری اودهرشي دارزانۍ زيری. دکوردروازې ته نژدې شو. له توريالي سره دآزادۍدزيري تلوسه وه. ناځاپه يې دميگ جازونوبوږنوونکی غږ واوريد. دېمونو غږمباشوه، دخوست په عسکري قشلوکې دسکډتوغندي لکه توردیوان ولگيدل. دسکډيو توغندی ددوی په کورولگيده، دکورخيره په يوه لويه کنده بدله شوه.

*** *** ***

دمجاهدينود توغندي آوازپه هواکې خپورشو. د توغندي د لگيدوسره سم درب شو چې توريالی له کټه راولويده، خويندويې په کړس کړس ورپورې وخندل:

ــ ځنگه توريالیه زموږپه ناروخونه پاڅيدې د توغندي له ډاره له کټه هم راولويدې.

مورخپلې لوڼې ملامتې کړې:

ــ مه ورپورې خاندئ په توغنديو کې خوځه تږوکې نه شته.

پلاريې هم راببرشو:

ــ هغه پرونۍ پيښه مو هيره شوه، خدای موځوانيمرگې کړه.

توريالی په انديښنوکې داسې ډوب و، چې دخويندواو مور اوپلارپه خبرويې ځان هم ونه پوهاوه. دنغري پر سرتورچای جوش ايښی و. په نغري کې دنښتروغوټې بليدې، غوټې په وينوسرې وې. په وينوسروغوټو سرې لمبې کولې. دنغري په څنگ کې يوه ځولۍ په وينوسرې غوټې پرتې وې. د توريالي مورچای او ډوډۍ تيارکړل. کله

چې توریالي د تودې ډوډۍ ګوله خولې ته کړه او د چای یو غوړپ یې وکړ، سترګې یې د نغري په څنګ کې یوې ځولۍ په وینو سرو غوټو ته واوښتې. ځمکه وربانديې وچورلیده. زړه یې راډک شو. توریالي ته خپل ځان سرې خوړو بریښیده. داسې لکه چې د بختور له غوښو او وینو یې خوله ډکه کړې وي. ژریې له خولې نه د ډوډۍ ګوله او د چای غوړپ توی کړل. په مخ یې غبرګې غبرګې اوښکې راغلې. اوښکې یې پټې پاکې کړې چې د مو او پلاریې ور پام نه شي.

توریالی بېګانې خوب او پرونۍ غمجنې پېښې سخت ځوراوه. د توریالي ښایستو کي فکرونه او خیالونه غمونو ګډوډ کړي وو، داسې لکه چې بمونه او توغندي کلي او کورونه سره ګډوډ کړي. د کوچنیتوب رنګینه دنیاګۍ یې غمجنو پېښو لوټلې وه. د شونډو له تنکیو غوټیو نه یې خنداشو کیدلې وه. د کوچنیتوب شوخي ځینې هیره شوې وه او دوخت د غمیزو په باب یې دلویانو غوندې فکر کاوه. خود هغه فکر په دومره پېچلو او غمجنو پېښو کې کله رسیده. د توریالي په کړوړو کې د پام وړ بدلون راغلی و. په ځیره کې یې له ورایه د غم نخښې معلومیدې. د شپو ور ځو له تیریدو سره د توریالي کنجکاوۍ او اندېښنې زیاتیدې.

د خوست د ښار پر عسکري ځایونو د مجاهدینو توغندي همداسې وریدل. کله کله خو به دا توغندي د بازار په منځ او عسکري ځایونو ته نژدې کورونو کې هم ولګیدل. د حکومت الوتکو، شوبلو د مجاهدینو پر مرکزونو او د مرکزونو سره پر نژدې کلیو بمونه غورځول. دلته او هلته د جنازو خبرې وې او د ویرونو ساندې.

د توریالي له ځیرې نه خوشحالي تښتیدلې وه. پخوا به یې په کور کې ډیرې خبرې کولې خو اوس یې له خولې نه سپین هم نه خاته. د اخوورځې د ښترو د غوټو په تولولو پسې هم نه و وتلی. د نغري په څنګ کې د غوټو ځولۍ تشیدو ته نژدې وه، ایله یو څو په وینو سرې

غوټې پکې پاتې وې. هرې غوټې د خپل خواږه ملګري « بختور » د خاطرا تو غوټې ، ورته سپړلې. موراوپلاريې د توريالي په غمجن حالت ډېرځوريدل. موربه يې ويل:

ـــ هسې نه چې په بختورپسې يې زړه وچوي بختورخو توريالي ته له وروړنه هم خوږو ، سودايي شوی دی، چې ليوني نه شي خدايه ژربه يې سپيلني ورته لوګی کړل . د توريالي په غاړه يې د تاويزونو اميل جوړ کړ ، خود توريالي پريشانۍ ته يې هيڅ ګټه ونه رسوله.

توريالي ته غمجنو پيښو له ژوندنه يوه سخته کشاله جوړه کړې وه .داسې کړکيچنه کشاله چې د حل په لاره چاره يې نه پوهيده.

ـ خدايه مورمې هره ورځ د تيروشوو اخترونو کيسې راته کوي، خو زه چې له موره پيدا يم يومې هم د خوشحالۍ اخترونه ليد. اوس ولې اخترونه نه شته دا غلې ولې ګرانې دي ، دادچاي ګوړې اومالګې ولې قحطي ده او داجازونه ،شوبلې څومره ډيردي توغوندي څومره ډيردي اوداوينې ... .

زړه به يې وبوړنيده اود بختوروينې به يې په خيال کې ورغلې . د نغرې په څنګ کې د غوټو ځولۍ تشه وه. د بختورپه وينو سرو غوټو د توريالي نغری څوورځې تود ساتلی و. توريالی بيا د غوټو د ټولولو په نيت له کوره راووت، د نښترو هغه ځنګل ته چې د ښارلمنه يې ښکلې کړې وه راغی. د دې ځنګل غوټو به تل د توريالي او بختورساړه نغري تاوده ساتل .

د نښتروزلفې د توغنديو او سپنيزو پنجوشوکولې وې . د نښترو له غوټوډکې تنکۍ څانګې لرې لرې پرتې وې . توريالي له ماتو تنکيو څانګونه غوټې شوکولې . ناڅاپه توغوندي راغلل. د نښترو له ځنګل نه يو څه لرې ولګيدل. توريالی په بيړه د غوټوډکې تنکۍ څانګې ته ورغی ،داسې لکه چې د بختورغيږوي اوغوټې يې د بختوردزړه په وينوسرې وې . توريالي د ماتې څانګې غوټې ژرژروشوکولې، خپلې ځولۍ ته يې واچولې، منډه يې کړه او ژوبله څانګه يې تشه پرښوده ،داسې لکه د بختورتشه ځولۍ او ټوک ټوک بدن يې د توغنديودا ورلاندې پريښی و.

۱۳/ ۱۰/ ۱۳٦۹

د ټنيوغرونه

زنځیرونه

دپخواني عادت په څیریې بیاهم دریمې کوټې ته سترګې ورواړولې. دکوټې دروازه په تورزنځیرتړل شوې وه. تور زنځیر د ګل اندامې زړه ته لکه تور مارتېک ورکړاودبندې کوټې خیالي تصویر یې دهغې په مغزوکې رنګ کړ. په شونډوکې یې څه وویل، خوابنې یې بیاورنازې کړې:

ـ ګل اندامې !وه ګل اندامې ! وه خدایه کنه هم شوه.

دریم ځل یې په زوره ورغږ کړ:

ـ وه ګل اندامې !

ګل اندمې ټکان وخوړ:

ـ درغلم ادې انګړمې جاروکاوه.

ـ ګل اندامې لورې ! په دې بخارۍ پسې اورواچوه دباتورد پلار ډیره یخني کیږي، نن سباډیر کمزوری شوی دی. بیګاه شپه یې ټوله وینه تیره کړه. نهٔ پوهیږم چې یخني یې کیږي که له اندیښنونه خوب نه ورځي.

د دروازې غرب شو. توتي کوټې ته راننووت، دسبو ټوکرۍ یې ګل

اندامې ته ورکړه:

ـ ښکلې کاکۍ داواخله پاخه يې کړه، بابامې ويل چې ښه خوا ږه دې يې پاخه کړي ميلمانه ورسره راځي.

ـ ښه وروركه! ښه خواږه به يې پاخه کړم. اول به د ميلمنو کوټه جاروکړم بيابه سابه هم پاخه کړم.

ګل اندامه د ميلمنو کوټې ته لاړه. د توتي مورتوتې ته په قهرشوه:

ـ ځوواره مې درته ويلي دي چې ښکلې کاکۍ يې مه بوله اوس خو کوچنى نه يې په نن سباکې به ژنى شي دومره نه پوهيږې ؟ ګل اندامه هم ځان ناګاره اچوي غتيه ښځه ده اوس هم وروړک درته وايي. له نن نه وروسته دې که ښکلې کاکۍ وبلله بيابه ... .

په توتي کې يې سترګې ښخې کړې. په سترګوکې يې دغم او غوسې نښې رابرسيره شوې. يوه شيبه غلې شوه او لنډه لنډه سا يې واخيسته، بيا يې په قهرجنه لهجه ورته وويل:

ـ نه پوهيږم چې دا ته ولې نه پوهيږې، اوس خو ماشوم نه يې.

توتي چې د مورغمجني او قهر جنې څيرې ته وکتل حيران شو. د مورپه خبرو يې سر نه شو خلاص:

ـ وى خدايه داڅه درباندې وشول ليونۍ کيږې خوبه نه ؟ ولې تا نه وو راته ويلي چې ښکلې کاکۍ يې بوله، دلاله ناوې دې ده، ورينداردې ده. اوس ولې راته وايې چې په نامه يې بوله، له تاسره خوجنګ نه کوي څه ... .

مورته يې د توتي په ساده ګۍ قهرورغى او په تونده لهجه يې ورته وويل :

ـ ته نه شرميږې چې اوس يې هم ښکلې کاکۍ بولې، ګل اندامه خواوس ستاپه نوم ده، داخبره د توتي پر زړه لکه خنجرولګيده. زړه يې راډک شوژړا ورغله په منډه له کوره و وت. د هديرې په قبرونو

ورګډشوا و دیو قبر د پاسه پرمخې پریووت.

ګل اندامې دخوابسې او توتي خبرې تکي په تکي اوریدلې وې. دمیلمنو دکوټې پردیوال دباتور عکس ځړیده. ګل اندامې دباتور عکس ته سترګې وروا ړولې. دباتور له عکس نه غمجنه موسکا وریده. په سترګویې اوښکې راغلې. نرۍ شونډې یې لکه دګل پاڼې ورپیدې لکه له خپلې خوابسې نه چې دباتور عکس ته ګیله کوي. دباتور سترګې همغسې موسکۍ وې او په تنده یې ګونځې رانه غلې. دمیلمنو له کوټې راووته او ددریمې کوټې سرته وختـه. دمهاجرو کورونه لکه د زنځنیر کړۍ سره نښتي وو. دمهاجروهدیره په رنګارنګ جنډو کې پټه وه. دجنډو لاندې قبرونه هم لکه دزنځیر کړۍ سره نښتي وو. په ځینوجنډو کې ګلونه او دشهیدانو نومونه په وریښمینو تارونو اوبدل شوي وو. دګل اندامې په بیکرار زړګي عجیبه چل وشو. منګولې یې لپه کړې هدیرې ته یې وکتل. له دریمې کوټې نه دوهمې او له دوهمې کوټې نه دمیلمنو دکوټې سرته راغله. ددریمې کوټې دبندې دروازې له زنځیرنه یې سترګې بلې خواته واړولې. ګل اندامې ته دجنډو ګلونو اود شهیدانو نومونو عجیبه سودا ورواچوله. دسبو دپخولو په ځنګ کې یې پر سپین ټوکر وریښمین تارو نه لکه زنځیرونه وغځول.

ګل اندامې به اوس هر ورځ پر سپینو ټوکرانو وریښمین ګلونه جوړول، سږکال په دریمه کوټه کې نه اوده کیده. دریمه کوټه به ټوله شپه په چوپتیا او تیاره کې ډوبه وه. سږکال په ژمي کې دوی ټول په دوهمه کوټه کې اوده کیدل. ګل اندامې ته په دوهمه کوټه کې هیڅ خوب نه ورتلو. کله به چې دنیمې شپې باد د دریمې کوټې زنځیرو شرنګاوه د ګل اندامې په زړه به د غمونو مارانو خولې ښخې کړې، لکه چې کټ یې په مارانو اوبدل شوی وي. ګل اندامې په تیریو کال کې ایله دوې

شپې په دوهمه کوټه کې تیرې کړې وې . هغه یې هم له ډیرې خوشحالۍ نه په ویښه تیرې کړې وې. دناوې توب شپې یې وې ،په دوهمه کوټه کې دوې شپې او دباتورخاطرې یې په ذهن را ووریدې.

پیغلې او پیغلوټې سندرې وایي دایرې وهي او اتنونه کوي. ځینې پیغلې له گل اندامې نه چا پیره کیناستې .یوې پیغلې دگل اندامې له مخ نه دټکري پیڅکه پورته کړه په خنداکې یې پوښتنه ځینې وکړه:

ــ خورې نوم دې څه دی؟

گل اندامه موسکه شوه او هیڅ یې و نه وې.

یوې وویل:

ــ گل اندامه نومیږي.

یوې بلې داهم پسې زیاته کړه:

ــ گل اندامه نه ،گل اندامه ښا پیرۍ.

ټولو پیغلو په برک برک وخندل.

یوې زړې ښځې وویل:

ــ زموږ باتور هم بهرام شهزداه دی.

بلې داخبره ورپسې غبرگه کړه:

ــ مبارکه دې شي داخوډیره ښکلې جوړۍ شوه.

یوې پیغلوټې دگل اندامې لونگینو ځونډیو ته غلی لاس وروغځاوه غوښتل یې چې ویې شوکوي . گل اندامې یې لاس تینگ ونیو. پیغلوټې په خنداکې ورته وویل :

ــ وی گل اندامې خورې څومره بخیله یې لکه چې دباتورد کلاشینکوف له پاره ځونډې ساتې .ټولې پیغلې او پیغلوټې له خندانه شنې شوې.

دوې شپې لکه یوڅوشیبې دسترگو په رپ کې تیرې شوې . په دریمه شپه گل اندامې ته ددریمې کوټې واک ورکړل شو. گل اندامې په

لړزاندو لاسونو د دريمې کوټې زنځير خلاص کړ. د زنځير له شرنګ سره د ګل اندامې د بنګړو شرنګا ګډه شوه او د لونګو له ورمو سره د دريمې کوټې ته ننوته. ځان ځينې ورک و. زړه يې په ټترکې ټوپونه وهل، د کوټې څراغ يې ولګاوه. پرمخامخ ديوال د باتور عکس راځوړند و. عکس ته يې په مينه وکتل. اننګي يې له شرمه سره شول ژر يې د دروازې خواته مخ واړوه چې څوک يې ليدلې نه وي. دروازه يې بنده کړه. د کوټې په کنج کې د باتور کلاشينکوف راځوړند و. د کلاشينکوف د ساده بند په ليدو يې په زړه کې وويل:

ـــ دا به په مړيو او ځوندېوکې داسې پټوم چې خلک يې ننداره کوي. دريمه شپه هم تيره شوه. ډيرې خوږې شپې يوه په بله پسې تيريدې. کله به چې باتور د جهاد سنګرونو ته تللی و ګل اندامه به په دريمه کوټه کې يوازې پاتې وه. ګل اندامې به تر نيمو شپو د باتور کمربند او کلاشينکوف ته ځونډې جوړول او په دې ډول به يې د باتور د بيلتانه شپې لنډولې.

يوه شپه د باتور د وی پر سنګرونو د حکومت له خوا سخته حمله شوې وه. د بمونو او توپونو اوازد مهاجرو کلي ته رارسيده. ګل اندامه ترنيمو شپو د کوټې پر سرناسته وه. کله به چې د وطن د غرونو پر سر د بمونو بريښنا خوره شوه د ګل اندامې له خولې نه به بې اختياره ووتل:

ـــ خدايه خير کړې باتور ته خير کړې. پټ به يې په زړه کې ډيرنذرونه و منل.

د ګل اندامې ليوني خيالونه به چې تردې ځايه راورسيدل نو ربه هيڅ هم نه ووپاتې او د دريمې کوټې په څيربه د ګل اندامې سپينو مړوندونو ته زنځيرونه اچول شوي وو.

تني د نريزې کلی

۱۱-۱۲-۱۹۹۱

PROPERTY OF ACKU 5388

دسپین شیطان په غیږ کې

دا یې پوخ عادت گرځیدلی و ، له هر لمانځه وروسته یې راواخیست ،ښکلولو به یې ، دعاوې یې ورته کولې ، ورته ژړل یې:

ــ خدای دې تلې تودې کړه ، خدای دې راوله.

بیا یې دزوی په ښکلې عکس کې سترگې گنډلې وې . له سترگو نه یې لکه د پسرلي باران مرې مرې اوښکې رابهیدې. غوښتل یې چې څه ووایي خو سلگی دهغې خبره غوټه کړه . سپوږمۍ تسله ورکوله:

ــ ادې مه ژاړه خدای مهربان دی گوندې خدای یې راولي .

سپوږمۍ هم د خپل مین عکس ته سترگې ورواړولې .دزلمي په سترگو کې د ځوانۍ غرور ځلیده . سپوږمۍ ته تیرد مینې وختونه وریاد شول . پرخپل زړه یې زورراوړچې ونه ژاړي خوله سترگو نه یې داوښکو چینه روانه شوه. دزلمي مور په سلگو سلگو کې داخبره وکړه:

ــ پلاریې په زلمي پسې رنځورشو.....په ځنکدن کې یې هم زلمي یادولو..... دزلمي په ارمان لاړ.

گلالۍ په خنداخندا کورته راغله . په ډیرې خوښۍ یې نارې کړې:

ــ زړې ادې وه زړې ادې تا ته وایم داغبرولې نه کوې؟ دباغ نه مې منې درته راوړې دي. بادونو راتویې کړې وې.

نیاګلالۍ تینګه په سینه پورې ونیوه پر ستر ګویې ښکل کړه. ادې دې جارشي په دې وړوکې خولګۍ دزلمي غوندې ستر ګې دې دي. ته خو زماد زلمي نخښه یې، دعاکوه چې زلمی دادادې خدای راولي، دکوچنیانو دعاخدای قبلوي. که زلمي رانه غلوځمکې او باغونه به تربورانو ته پاتې شي تاسې به هم ورته پاتې شئ. په زوره یې نارې کړې:

ــ په زلمي پسې مې سترګې وختې خدایه!

ګلالۍ مې پنځه کلنه شوه که زلمی ژاړند ژوندی ورک نه وای اوس به خدای ډیرلمسیان راکړي وو. ګلالۍ خپلې وړې منګولې لپه کړې اود خدای دربارته یې ونیوې، په وړه خوله یې دعاوکړه:

ــ خدایه! دادمې ژرراولې زړه ادې مې ورپسې ژاړي. نیااو سپوږمۍ، امین وویل او دوی هم دګلالۍ دعا په خپلو لپوشوو لاسونو بدرګه کړه.

*　*　*

زلمی خپل موراو پلارډیرپه نازلوی کړی و، دهغه به چې څه زړه غوښتل موراو پلاورته نه، نه وو کړي. دځمکې کاروبار یې ټول د پلار پر غاړه و، دلو په وخت کې به یې موراو پلارلوونه کول. زلمي به چې یو څوګیډۍ وریږلې نولوربه یې لرې وغورځولو، وبه یې خندل:

ــ ادې زمالاسونه تناکې شول، زه لو نه شم کولی. کراربه پر پوله کیناست. پلاریې هم نه غوښتل چې دزوی تنکي لاسونه دې یې تناکې شي. دټوکې په ډول به یې ورته وویل:

ــ بچیه! ته کرارراته کښینه زموږ ننداره کوه. موردې چې په څنګ کې راسره وي دټولې دنیالوونه ماته پریږده. ټولوبه په کرس کرس وخندل. زلمی لادیارلس کلن هلک وچې جیب به یې له پیسونه ډک و.

يوځـوکـالـه يې مکتب وويلو ، له مکتب نه يې زړه تورشـو ، مکتب يې پرېښود . دځوانۍ په مستۍ کې ډوب و ،خدای ښکلې ځواني او فولادي وجود ورکړی و . په کلي کې يې دزورمخی نه و ، چاورسره غیره نه شوه نیولی . دنورو کلوډیرقوي ځوانان يې هم مات کړي وو . دزلمی نوم لکه دنکلونو قهرمان دخلکو په ژبه و . زلمی دکلي دډیروجینکوخوښیده . دزلمي مینه له غیرې نیولوسره وه . هغه به چې کوم قوی ځوان دپهلوانۍ په میدان کې مات کړنو ځان به ورته پاچاښکاریده .نن يې بیاد غیرې نیولو میدان گټلی و ځان ځیني ورک و ، ځمکه او اسمان يې نه لیدل . دکلي په کوڅه کې روان و ، چې منگي پر سر ډله جینکۍ پر مخ ورغلې ،دجینکو په منځ کې سپوږمۍ هم وه . دکلي بې جوړې ښکلې پیغلې سپوږمۍ چې زلمی ولید نو په څه بانه يې ځان دټولوجینکوشاته کړ . دزلمي هم ورپام شو ، کله چې زلمی او سپوږمۍ په مخه سره ورغلل نو سپوږمۍ خپلې خوږې سترگې په ډیرې عاجزۍ ورواړولی ، لکه سوالگرچې له چانه دخیرات سوال کوي ، سپوږمۍ له زلمی نه غوښتنه لرله . دسپوږمۍ په خوږو سترگوکې عجیبه تاثیروو . دزلمي په وجود زلزله گډه شوه . لکه دغیرې نیولو په میدان کې کوم قوي پهلوان راځملولی وي . پښې يې په لړزاشوې ،چې څوک به په لاره ورغلل او خبری به يې ورسره وکړې په خبرو کې به يې هم ژبه بنده شوه . زلمي له ځانه سره وویل :

ـــ داسپوږمۍ بیخي لکه جادوگره داسې ده . هغه بله ورځ چې زه پر لاره روان وم دادبام پر سرناسته وه سترگې يې په ماکې گنډلې وې ،لاس يې هم ترزنې لاندې نیولی وچې څه وروریې مړدی ؟!

وروو ،وروو زلمی دغرور له نیلی نه را کوزیده . اوس له چا سره په غیرو نیولو پسې هم ډیر نه گرځیده . اوس يې زړه غوښتل چې همیشه يې سترگې دسپوږمۍ له سترگوسره غیرو ونیسي . ددنیاگۍ کارته يې

گوتې نه وروړې . کوږ خلی یې هم نه سماوه . تر نیمو شپو به دکلي په دکانو او حجرو کې ورک و . کله کله خو به یې دچرسو پر چیلم هم شونډې کېښوې . موربه یې تر هغو ویښه ناسته وه چې څو به زلمی کور ته نه و، ورغلی . چې دڅه شي ښکالو به ورغله په ډېره مینه به یې غږ وکړ:

ــ زلمیه زویه! وه زلمیه زویه راغلې!

چې زلمی به غږ و نه کړ نو موربه یې بیا ویښه کیناسته .

یوه شپه چې خلک په خوږ وخوبو ویده وو ، دزلمي مور دزلمي په انتظار ویښه ناسته وه . دسپوږمۍ پاشوه :

ــ «فضل وکړې خدایه ! سپي به زلمی وخوري »

دزلمی مورلا په دې سوچ کې وه چې دټوپک له ډزو سره سم دسپوو یشتلې انګولا پورته شوه . دمور په زړه کې یې سوې لیکه تیره شوه .نارې یې وکړې :

ــ زلمیه چاووژلې ؟!

دباندې کوڅې ته راووته . پلارېې هم راویښ شواو په ډیرې وارخطايۍ کوڅې ته راووت :

ــ څه خبره ده ؟

دزلمي مور په وارخطايۍ سره ورته وویل :

ــ زلمی نه دی راغلی ،هلته ډزې وشوې هسې نه چې...

دوی لادا خبرې کولې چې زلمی ټوپک په لاس راورسیده . دټوپک له شپیلۍ نه د باروتو سوی بوی ختو. دوی واړه کورته ننوتل . دمورزړه یې اوس هم لکه پاڼه رپیده . پلارېې ورته وویل :

ــ ګوره زلمیه ! اوس خو کوچنی نه یې سم کارو نه کوه . مکتب دې هم پر ېښود ،د ځمکې په کار وبارهم نه پوهیږې ،اخرزده کوه یې، موږخو سپین ږیري یو ،خدای خبردی نن به یوسبابه نه یو. سبا به داهر څه تاته پاتې وي ، په یوه به هم نه پوهیږې .ټول خلک ستادزوراو ځوانی

صفتونه کوي ، خو موږ ستا په ځوانۍ کې هيڅ هم و نه ليدل . خلک خو او لاد د کومک له پاره غواړي . ستا به کله موږ ته کومک را رسيږي .

د شپې وختې کور ته راځه ، موږ دې ټول شپه ويښه وي . ازار به در ته وکړي . که په خوله يې نه درته کوي زړه به يې ازار درته وکړي . ډير په خپل زور مه غره کيږه . شپوچې خوړلي دې د هغوی پته هم نه ده لګيدلې پلاريې لا خبرې نه وې خلاصې کړې چې موريې په کې ورولويده :

— د زلمي پلاره ډيره يې مه خپه کوه . زلمی اوس نوی زلمی دی چې واده ورته وکړو ښه به شي .

په دې خبره يې د پلار قهر سوړ شوويې خندل :

— زه خووايم چې خپله ښځه او او لاد ونه به هم و نه ساتي . نه يې تعليم وکړ او نه د ځمکې په کاروبار پوهيږي. موريې وويل :

— څنګه به ښځه او او لاد و ته و نه ساتي چې چير ته قوي ځوان دی د زلمي د زور مخه نه ويني.

پلاريې وويل :

— ښه دی چې داسې ده بيا خوبه ورته د واده غم وکړو .

* * *

نيمه شپه ده زلمی په کټ کې اوږد وغځيده . کټ ورباندی تاويده ، لکه ټال ټالی يې وهلې . داسمان ستوروېې ستر ګې بريښولې ، لکه ستر ګکونه چې ورته کوي . له يوې سپوږمۍ نه درې څلور سپوږمۍ ورته جوړې شوې . خپله سپوږمۍ هم په خيال کې ورغله . هغه سپوږمۍ چې په ټول کلي کې يې د ښکلا جوړه نه وه . له ځانه سره يې وويل :

— پلارمې د واده غم را ته کوي .

له خندانه شين شو ، ړوند له خدايه څه غواړي دوې ستر ګې .

* * *

وخت تيريد و او بيا هغه ورځ هم راغله چې زلمي په زيارتونو له خدايه

غوښته .

دزلمي موراو پلار عجيبه خوشحاله وو ، داسې خوشحالي هغوی په خپل عمر کې هم نه وه ليدلې . ولې به نه وو خوشحاله . ديوزوی واده يې وو . بياد سپوږمۍ غوندې ناوې . د کلي ښځو به دزلمي مورته ويل:

ــ ته هم بختوره يې سپوږمۍ خو چې دچا په کورکې وي دلولوردې يې هم نه وي .

زلمي دسپوږمۍ مينې يوڅه له بې ځايه هوسونو نه وساته . دايوکال خو دسپوږمۍ په مينه او دهغې په خوږو خبرو نه مړيده . موراو پلاريې هم ورته خوشحاله وو ، بياداسې ورځ هم راغله چې دوی ټولو ديوه نوي ميلمه دراتګ لاره څارله . پلاريې ويلي وو :

ــ که خدای لمسی راکړونو دقلبې په غوايي به خيرات کوم . د زلمي مورهم داسې ډيرنذرونه منلي وو ، خو هغه دچاخبرده چې « دزړه چارې په جنت کې وي » دزلمي دزوی پرځای لورپيداشوه . دزلمي موراو پلارهم ډيرنااميده نه و . دزلمي مورته دکلي ښځوويل چې لومړۍ لوربختوره وي ، په دې پسې به خدای ډيرلمسيان درکړي . دزلمي موربه چې خپله لمسۍ په غيږکې واخيسته په خنداا و خوشحالۍ به يې ورته وويل :

ــ سترګې دې له زلمي نه پټې کړې دي .

له يو کال نه هم ډيره موده کيده چې زلمي دشپې له خوادنشه يانو په محفلونو کې برخه نه وه اخيستې . کله کله به يې چيرته پټ يو نيم دچرسو سګريټې وڅښلو . دورځې به چې چرسيانو وليدو نو ټوکې به يې ورپورې کولې او ورته ويل به يې :

ــ زلميه ! او س خو دشپې له خوادکانو نو ته هم نه راځې ، لکه چې لور ورته زنګوي .

کوم يوه خو به دچرسو سګريټې ورته ونيواو ورته وبه يې ويل :

ــ نورې خبرې پريږده خو يودم ونيسه ، فقيربوټی دی بنده بيږۍ به

دې خداې چالان کړي .

زلمي به هم په ډېره مينه له سګريټي نه شنه لوګي پورته کړل.

د چرسو لوګي د زلمي زړه ورو ورو د سپوږمۍ له سترګو نه خلاصاوه او په خپله غېږکې يې نيوه . زلمي بياد شپو له خوا د کانو نو او د نشه يانو محفلونو ته راشه درشه پيل کړه . عجيبه چيلم کښل و ، په يوه ساه به يې د چيلم له سرخانې نه لمبې جګې کړې . زلمی اوس د پاخه پهلوان پرځای په پاخه چرسي مشهورشو. د چرسو په جوړولو او پخولو کې يې خاص لاس درلود . چې کله به يې د چيلم سرخانې ته تيلي ولګاوه نو له شوقه به يې نارې ورسره پورته کړې:

ــ چې بنګ يې نه وې ننګ يې نه وي .چې چرس يې نه وي ترس يې نه وي .برې جارشم له فقيربوټي پاچايې کړم .ملک چې مړشي لکه له ديوال نه چې ځپياکه راپريوزي او چرسي چې مړشي لکه لوی غرچې ړنګ شي .

بيايې د چيلم له سره لمبې پورته کړې ،دوامدار ټوخي يې وکړل ، له سترګونه يې اوښکې روانې شوې او ټټرېې له خراشکونه نه تشيده. چې کله به يې ښه ډېرخراشکي واچول نو په نيولې ساه به يې وويل :

ــ ټټر صفا کوي ټټر، فقير بوټی دی فقير....

د زلمي سوراوسپين رنګ توراوښتی و ، لکه د چرسولوګی ، سترګې يې تکې سرې وې لکه له وينو نه چې ډکې وي . چې چابه وليد نو وبه يې ويل :

ــ دامست ومست ، خپله هستي يې و نه زغمله او پر خپله ځوانی مغرورو.

زلمی چرسو بيخي بدل کړی و. په رنګ ، کړو ،وړو ، خبرو هر څه کې يې فر ق راغلی و. چې په کومه خبره به دې اخته کړنو ښه په زوراو زېربه يې در ته کوله . له سپوږمۍ سره د خپلې ميني کيسې او نورې ډېرې پټې

بربنډې کيسې ، په يوه به يې هم پرده نه اچوله .

يوه ورځ دخپل چيلم له ملګري سره له خپل کلي نه لرې ښارته لاړ.

زلمي ورته وويل :

ــ هلکه راځه چې چرس خانې ته لاړشو ډير سخت خماريم او چرس هم دغوايي دژبې په اندازه چې نه وي په لږ ومې ګوزاره نه شي .

ملګري يې په خنداخنداورته وويل :

ــ هلکه نه دې ده خوښه چې نن دتورو پرځای سپين ووهو.

زلمي ورته وويل :

ــ هلکه په سپينودې نه پوهيږم خبرې دتورو لونګينو چرسو کوه فقيربوتي دی فقير.

ــ ياره که سپين دې ووهل نو مارغه به درنه جوړکړي او اووم اسمان ته به دې وخيژوي . اخردواړه زنګيدلي زنګيدلي پوډرخانې ته ننوتل . تک سپين پوډريې دژيړطلايي کاغذ پر سرواچول . له نو ټونو نه يې نري نري نلکي جوړکړل او په خولو کې يې ونيول. دژيړطلايي کاغذلاندې يې بل تيلي ونيول. تک سپين پوډردتيلي له تاوه ويلي شول . دژيړطلايي کاغذپرمخ داسې وبهيدل لکه دپوډري پر تک ژيړمخ چې اوښکې روانې شي . دويلي شوو پوډرونري لوګي يې په نريونلکيوکې زړونو ته تيرکړل . له دوی نه ډيرکمزوري او تش جيبي پوډريان چاپيره کښيناستل . هر يوه به زاري ورته کولې:

ــ ځوانه يو کش به زه هم وکړم .

له زلمي نه سپينو پوډرومارغه جوړکړی و. په هواکې ګرځيده .سپينوپوډروداسې په غيږکې نيولی و ، چې نوريې هرڅه ځينې هيرکړي وو. اوس به هر وخت پوډرو له زلمي نه مارغه جوړولو او په هوابه يې ګرځولو. ورو ،ورويې کور ، مور او پلار هيريدل . کوچنی ګلالی هم نه وريادېده . اوس کلي ته نه شو تلای هغه اوس سپوږمۍ ته هم سترګې نه

شوی نیوای . دزلمي جيب تش شو . زړه يې هم تش شو ، دژوند له ميني نه . دسپوږمۍ له مينې نه او . . . . . . پوډر دهغه دوجود يوه برخه وګرځيدل . هغه ته به چې پوډرونه رسيدل نو وجود به يې ړنګ و . د پوستکي لاندی به يې ميږي ګرځيدل . پر خپلو تيرونو کانو به يې دومره ځان وګرولو چې له پوستکي به يې ويني وبهيدې . دهغه وينې هم زيړبخونې وې ، لکه دد ه رنګ ، لکه د پوډرود کشولو ژيړه پاڼه .

* * *

خپل خپلوان په زلمي پسې ډيرو ګرځيدل . خوزلمی يې پيدا نه کړ . څنګه يې پيـــداکـــړی وای ؟! ښـــارونـه لـه پوډريانـو نـه ډ ک وو . ټول زيړزبيـښلی لکه ټول ديوې رنځـورې مـورزامن . زلمی به ډيرو خـپلوانو دوستـانو ليدلای وي خود پهلوان زلمي او پوډري زلمی ترمنځ دځـمکې او آسمان غونډې فرق و . زلمي به ډيرو خلکوته دسوال لاس نيوه . چابه چې دزلمي تک ژيړزبيښلی مخ او نتلی سپينې سترګې وليدې نو ځواب به يې داو :

ـــ ځه ورک شې پوډري .

کله کله بـه دجومات په دروازه کې دلمونځ کوونکوڅپليوته غلی و . چې خلک به په لمونځونوودريدل نو غوټه به يې پرې وکړه . يوه پوړی پوډر به يې پرې واخيستل . دهلکانو له ډاره به دښار په څنګ کې کومې کندې ته ورته لاړشو او دکندې له غيږې نه به يې دسپينوپوډروپه غيږکې ځان هواته وخيژاوه . يو ه ورځ دبازار په منځ کې يوه دکاندار ناڅاپه چيغې کړې :

ـــ داپوډري رانيسئ غلايې وکړه .

پوډري وږو وږو هلکانو راونيـوا و سـخت سـخت يې وواهه . هغه بـه ايله خـپل مخ تـه دواړه لاسـونـه ونيـول . ژړل يې له مخ نـه يې ژيړبخـونـه ويـنـه بهيده .

*   *   *

داځوورځې هغه نه په ښارکې معلومېده او نه دجومات د څپليو ترڅنګ . دښار د څنګ په يوه لويه کنده کې يوسپی غلی غلی ګرځيده او شاوخوا ته يې مخ اړولو . دکندې په غيږ کې يو څوک پروت و . څنګ ته يې د پوډر رود کشولو ژېړ کاغذ او د اورلګيت ښه ډير سوي تيلي پرا ته وو .
سپی پرا ته سړي ته ورو ورو ورنژدې شو . سپی هم ډاريده هسې نه چې پسې راويښ شي . سپي خپله توده ژبه دهغه پر ژيړ ،وچ او يخ مخ ورو ورو را تيره کړه ، هغه نه راو يښيده لکه چې ښه اوږده خوب وړی و .

۱۳۷۰ پېښور

تنکۍ څانګه

ښاپیرۍ شیبه په شیبه د ګل پوښتنې ته راتله . له ډیرې اوږدې مینې وروسته د دوی دواړو کوژدن شوې وه. ښاپیرۍ اوس هم د ګل پوښتنې ته راغلې وه او د ګلدان په خواکې ولاړه وه. هغې به هر وخت اول د ګلدان زیارت کاوه . په ژورو سوچونو کې ډوبه وه . په ګلدان کې مرغیجنو ګلونو د یوه ښه پاسته باران انتظار کاوه. ښاپیرۍ داڅوورځې مخکې د ګل تنکۍ څانګه په ګلدان کې دراشنه کیدوله پاره ښخه کړې وه .هغې په آسمان کې خورې ورې وریځې ولیدې پر څیره یې له امیده ډکه موسکا وغزیده ، او له ځان سره یې وویل :

ـ ګوندې زما څانګه هم راشنه شي او غیږ یې له ګلونو ډکه شي .

ښاپیرۍ په ډیر فاتحانه انداز څنې څنډ وهلې اوله وریځو ډک آسمان ته یې سترګې پورته کړې . یو څو پاسته پاسته څاڅکي بې پر اننګورا وورېدل .اننګي یې لکه د ګلاب غوټۍ تک سره واووښتل . غوښتل یې چې له ډیرې خوښۍ نه نارې وکړي ، او پر ګل هم زیرې وکړي چې ... خوناڅا په یوه تونده سیلۍ راوالوته د باران تنکي تنکي څاڅکي بې لکه د بلبلانو

ستـرګـې آسـمـان ته پورته کړل . ناترسه تندورنود باران ستـرګـي په متروکـووهلې . دباران ستـرګـې وپرسـيـدې ، اوشـيـبـه وروستـه دړندوستـرګـوپه څيـرړلې راو ،وريده . ډړلې يوڅـوغټې دانې په ګلدان ولګيـدې او ګلدان مات شو . ښـا پيرۍ چيـغـې وکړې ،مـات ګلدان يې لکه خپل مات زړه په غيږ کې راواخيست . ړلۍ ښا پيرۍ ته په قهرشوه او پر تنکيولاسونوېې وويشته . ړلۍ غوښتل چې مات ګلدان دښا پيرۍ له تنکيـولاسـونو وغـورځـوي . له لاسـونـونه يې تکې سرې وينې وبهيـدې خوبيا يې هم مـات ګلدان له لاسـونوونـه غورځيده . پـه وينوسورګلدان يې په خپلو زخمي لاسونو کې کوټې ته راوړ . ګل په کټ کې پروت و. نرۍ نرۍ زګـيـروۍ يې کـاوه . نـاڅـا پـه ،پـه کـټ کـې پـه لټ راواوښت او سوې کړيکه يې وکړه :

ــ له تـا نـه يې هم دسروګـوتـه ... دګل ژبه دسرود ګـوتې پـه تکي وچه ودريده . ښا پيرۍ په منډه ورغله :

ــ نه . . . . .نه ګله..داده ... دسروګـوته ...دسروګوته مې په ګـوته کې ده ته وګـوره ... لاس مې وګـوره ... ټولې ګـوتې ... ټولې ګـوتې مې هم جوړې دي . ګل يې ښکل کړ اودسروګوته يې دګل سترګوته ونـيوه . ګل بې سـده شـو . دښـا پـيـرۍ زړه پـښـوتـه ولـويده . دګل لـه کـوره راووتـه . دښاپيريانو په ښارکې هرې خواته دغشوشغاخوره وه . ښاپيرۍ بيخي ، لکه کـڼه داسې وه . هغې دغشـوآوازونـه ،نـه اوريدل . پـه غـوږونـو کـې يې دګل نريونريوزګيـرويو ځاله جوړه کړې وه .د ګل پر هغـه څانګـه يې زړه سوځيده چې تازه يې په ګلدان کې دراشنه کيدوپه خاطرښخه کړې وه . ډيرو او ښکو يې پـه سـترګـو مـهـرونـه لګـولې وو .ښـا پيرۍ ليـونـي ليـونـي ګـامـونـه اخيـستـل ، نـاڅـا پـه يې پښـه لـه کـوم شي سره ولګـيده ډيره سختـه راوغـورځـيـده . لـه سـتـرګـونـه يې داوښکو غټ غټ څـاڅکي لړې وغورځيدل . ناڅاپه يې سترګې خلاصې شوې .

دښار په څلورلارې کې هغه سپاره ولاړ وو . د ټولو آسونه داسې تک سره وو ، لکه په وينو کې چې لمبيد لي وي . ښاپيرۍ ته ټول سپاره دنکلونو د ديوانو غوندې وبريښيدل . په خپله هم ، لکه د نکلونو ښاپيرۍ ويرې واخيسته . لاره يې بدله کړه ، ګام پر ګام يې شاته کتل چې د سپرو ورپام نه شي . د سپرو مشرد ټولو په سرکې ولاړو . په ګوته کې يې د سرو ګوته ځليده . تورې يې لکه د دوزخ داور لمبه پړک واهه . دده او دده د آس په سترګو کې يو عجيبه فاتحانه غرور ګډيده . د سپرو مشرد مخامخ غره په هغه لوړه څوکه کې سترګې ګنډلې وې او له ځان نه ډير راضي معلوميده . ځان ورته د نکلونو له ديونه هم زړور وبريښيده . دی دا څوکاله د نوموړي غره هرې څوکې ته څوڅوځله ورختلی و . ده به په دې غره کې د ښاپيريانو ښکارکاوه . دی به چې دې غره ته د ښاپيريانو په ښکار پسې تلونو په هر ګام به يوه لپه طلاور کول کيدې .

د سپرو مشرد غره له لوړې څوکې نه سترګې راکوزې کړې . له خپل بيدار ، بخت نه ډير خوشحاله بريښيده . له خندانه شين شو . ټولو سپرو وخندل او بيا ټول آسونه له مستۍ نه وشنيدل . د سپرو مشرد خندا په څپو کې وويل :

ـــ هم موښکار کړل او هم راته رام دي ، دې ته وايي بخت .

د سپرو مشر سپرو ته مخ ورواړاوه :

ـــ تاسې پوهيږئ چې څوک يادوم ؟

سپاره له خنداشنه شول :

ـــ نورنو څوک يادوې خوهمدا ښاپيريان يادوې .

د دوی خندا د ښاپيريانو د ښار ګوټ ګوټ ته وررسيده .

د سپرو مشرله ډيرې خوښۍ نه نارې وکړې :

ـــ تاسې وګورئ هغه نه ده ؟

ټولو سپرو په يوه آواز وويل :

ـ همغه ده .

دسپرو مشرد مارش غبږوکړ. ټول سپاره دسترګو په رپ کې وروړسیدل . ښاپیرۍ، لکه بازو هلي مرغۍ له سرنه ترپښو پورې لړزیده . لړزیدلي ګامونه یې یوڅه ګړندي کړل . سپین ټکري یې له سره وښوییده ، مرهم اوپټۍ یې له لاسونو وغورځیدل . ښاپیرۍ یوناڅاپه ،په څمکه پورې میخ شوه . مرهم اوپټۍ دسپرو دمشرد آس ترپولادي نالونو لاندې شول . دښاپیرۍ په زړه کې دیوه سخت دردڅریکه خوره شوه ، لکه چې زړه یې دآس ترنالونو لاندې شـــوی وي ، لکه مـــات ګلدان چې دآس ترپښــولاندې ذرې ذرې شـــوی وي ، لکه دګل پرې شـــوې ګـــوته داس ترپولادي نالونو لاندې شوې وي ،له ښاپیرۍ نه چاپیره سپاره راتاوشول ، لکه غرڅنۍ چې د پړانګانو په منځ کې راایساره شي . دسپرو مشرله خندانه شین شو. خندا یې دښاپیریانو ښار ولړزاوه . ښاپیرۍ ته یې وویل:

ــ ته خبره نه یې چې دهوا مرغۍ هم له مانه ،نه شي خلاصیدای . دښاپیرۍ په مرۍ کې لاړې وچې وې . خوله یې خبروته نه جوړیده . دسپرو مشرله آس نه راکوزشو. ښاپیرۍ د خپل کیڼ لاس په غچۍ ګوته کې دسروګوته دښي لاس په ورغوي پټه کړه . دسپرو دمشرورپام شو. له خندانه شین شو:

ــ ښاپیرۍ جانې ته مه ویریره له تانه دسرو ګوته نه اخلم . ګوته دې هم نه غوځوم. رښتیا ګل څنګه دی ؟ پرې شوې ګوته یې څنګه ده ؟ باوروکـړه ســتـا پـه خــاطر مــې پریـښــود کـنـه ؟...

دسپرو مشریوه اوږده خنداوکړه . ښاپیرۍ، لکه پانه رپیده سپږ یې هم له خولې نه ،نه خاته دسپرو مشرورنژدې شو:

ــ ولې داسې رپیږې ؟مــه ویریره هیڅ هم نه درته وایم . هو ! هو ! داڅنې دې څنګه بربنډې دي ؟ دسپرو مشردښاپیرۍ په څنوټکری ورسم

کړ. دسپرو دمشر په گوته کې دسروگوتې پړک وکړ. دښاپیرۍ په سترگوکې، لکه مات غمي او ښکې وځلیدې. دسپرو مشر بیا په خبرو پیل وکړ:

ـــ گوره ښاپیرۍ! اوس خومې تکرۍ هم ستا پر مخ درسم کړ، ستا پرده مې وکړه اوس خو...

اوس خوته... اوس خوته دگل نه یې! ته... ته زما یې... زما... پوه شوې؟

دسپرو مشر ښاپیرۍ ته خوله ورنژدې کړه. له خولې نه یې دشرابو تونډ بوی ختو. ښاپیرۍ وبوږنیده او ناڅاپه یې پر مخ ورتو کړل.

شیبه وروسته دسپرو مشر او سپاره بیرته راوگرځیدل. دآسونو پښو پر ځمکه سره خاپونه جوړول. په نالونو کې یې تار تار څنې ښخې وې. دسپرو دمشر توره په وینو تکه سره وه. لکه ددوزخ داورلمبه پړک یې واهه. په گوته کې یې دوې دسروگوتې ځلیدې. گل نرۍ نرۍ زگیروی کاوه دمات گلدان پر سرېې مړې مړې او ښکې راڅڅیدې او دښاپیریانو پر ښاررڼلۍ وریده.

پیښبور ۱۳۷۱

دوه دالماسو غمي

که څوک سوگند وکړي چې زه به له خدای سره خبرې کوم دخدای کتاب دې ولولي سوگند به یې پر ځای شي . «په دنیا کې هیڅ داسې وچ او لمده نه شته چې دخدای په کتاب کې یې ذکر نه وي راغلی» دخدای په کتاب کې راغلي دي :

ــ دخدای دلارې شهیدان به له ټولو نه ښکلي جنت ته ځي . په جنت کې یو جنتي په هغو ښلاگانو کې لوبیږي چې په دنیا کې دهغسې ښکلاگانو تصور هم نه شي کیدای.

موږ شاعران هم عجیبه لیونیان یو ، یوه ښکلا له بلې ښکلا سره تشبیه کوو او یا بیخي دیوې داسې ښکلا لپاره چې په شعر کې یې نوم هم نه وي راوړل شوی یوه بله ښکلا دمستعار نوم په توگه راوړو . ما هم ډېر ځله داگناه کړې ده . یو ځل مې په یوه شعر کې دخدای پاک د کتاب لپاره دخدای پاک شونډې دمستعار نوم په توگه راوړې دي . په یوه شعر کې مې لیکلي وو :

ــ « دخدای پرشونډو یز داني موسکا خوره وره شوه »

توبه مې دې وي خدایه ! گنهگار مې مه کړې ،نعوذبالله زه خو نه

پیامبر یم او نه والي ، بس یو شاعر یمه هغه هم یو لیونی شاعر . په هم دې شعر کې مې له خدای پاک نه پوښتنه کړې وه :

—— « خدایه ته وو ایه اوس چېرته گرځې ؟ »

دا ډېر اوږد شعر دی او ددې شعر دقهرمانې کیسه به ټکي په ټکي درته وکړم . لومړی داهم واورئ چې ځینې ملایان او ځینې له خبرو نه خبرې جوړوونکي خلک پرما ډېر زیات په غوسه وو . دوی هم ملامت نه وو ، ځکه دوی دلیل وړاندې کاوه چې په شعر کې لوی خدای داسې گڼل شوی چې گواکې جسم لري . یعنې دخدای دشونډو ذکر په شعر کې راغلی دی . ما له دې تورونو څخه په دې ځان خلاصاوه چې دخدای پاک دمقدس کتاب قران لپاره مې دخدای دشونډو مستعار نوم راوړی دی . . یعنې پرځای استعاره مې راوړې ده چې پر خدای مین خلک ورباندې پوهیږي . ځکه قران دخدای خبرې دي او له خبرو سره ژبه او شونډې ډېر نژدې نسبت لري .خیر په هر صورت داخبرې خو ورو ،ورو سړې شوې ، که رښتیا درته ووایم زما دشعر هنگامه هم سړه شوه . زه په دې هم خوریدم چې ددومره لویې او پاکیزه قهرمانې لپاره دویل شوي شعر هنگامه خو باید ابدي وای . ځکه هغه خو دپرښتو کالي په غاړه اسمانو نو ته تللې وه چې هلته یې دسپوږمۍ تکه سپینه چمبه وهله او دخپل ازاد ناویتوب خوږه او لاهوتي سندره یې غږوله . اوس به له تاسو سره سوال پیدا شوی وي چې هغه څنگه له تیاره ښاره آسمان ته لاړه . کیسه داسې ده :

هغه ښار خو تاسې ټول پیژنئ چې دا ډېره مو ده کیږي هلته رڼا مړه شوې ، ژوند زخمي شوی باروت را ژوندي شوي له مرگ نه ښامار جوړ شوی دی او دښار لمر یې په ستوني کې پټ کړی دی .دشپې دسپوږمۍ او ستورو په تتو هندارو کې دلمر دڼا مخ نه لیدل کیږي . دښار دگلونو لوگی دی او دښار ټول دیوالونه زخمي زخمي دي .دښار هره

کوڅه یوه نوې او ژوندۍ کربلا ترسیموي . له دې نه هم خبر یئ چې په دې تیاره ښار کې دانسان په جامه کې ځینې ابلیسان هم ګرځي . دوی په لاسونو کې اور او په سترګو کې داغونه ګرځوي . دوی ښکلاګانې سوځوي اوسپینې لمنې تورې او داغمنې کوي . ددې ابلیسانو یوه ډله اور په لاسونو او داغونه په سترګوکې دښار دیوې مانۍ شپږم پوړ ته وختله ، دمانۍ په شپږم پوړ کې دشاعر دیوه ناویل شوي شعر پاکیزه قهرمانه اوسیده چې دپرښتې په څېر پاکه او دیوه ځلانده ستوري غوندې بې داغه وه . قهرمانې لاسونه لپه کړي وو اود لوی خدای نه یې خپل تیاره ښار ته درڼا دعا کوله چې ناڅاپه یې ددروازې ډېر سخت غرب واوریده . قهرمانه ولړزیده او په شونډو کې یې درڼا دعا نیمګړې پاته شوه .مخامخ یې دابلیسانو ډله ولیدله چې په لاسونو کې یې اورونه او په سترګو کې یې داغونه وو. قهرمانې دسپینې مرغۍ په څېر ځان په پنجره کې ولید . د ابلیسانو پر داغمنو سترګویې لعنت وواېه. دژوند پنجره یې له شپږم پوړنه لاندې را وغورځوله او دپرښتې په څېر آسمان ته لاړه . اوس چې پر کیسه پوی شوئ تاسې به هم وایئ چې دداسې قهرمانې لپاره خو دداسې شعر ویل په کار و ، چې دقهرمانې دروح په څېر ښکلی وای . باور وکړئ چې زه په خپله هم ځوریدم چې یوې ډېرې ستړې قهرمانې ته مې ولې داسې شعر ویلی چې څوک یې نوم هم نه اخلي . په هر صورت کیدای شي ستاسو زړه راباندې سوځیدلی وي داسې هم نه ده . کله چې څه موده وروسته دقهرمانې تیاره ښارته لاړم نو دقهرمانې هغه ګاونډي ته ورغلم چې د تیاره ښار لپاره درڼا پر سندرومین دی .دښار خلک دده په باب عجیبې کیسې لري . وایي :

ـ ډیر غریب دی خو مینه یې ډېره غني ده . له ووجود نه ضعیف او عزم یې دغره غوندې کلک دی. دی باید دښار لیونی مین وګڼو . دی دښار په غره کې اوسیږي .دغره ټولې ونې آسمانه ته غځیدلې چې دغره لاسونه بلل کیږي . دا لاسونه په خپلو لپو کې درڼا دعاګانې خدای ته

رسوي . پاس له آسمان څخه دغره پرسر او دغره پر لاسونو داور له سیلۍ سره یو ځای د تبرونو باران وریږي دغره ډېر لاسونه دغره په پښو کې غوڅ ، غوڅ پراته دي .دښار دلیوني مین تولې جامې داور سیلۍ وړې او سوځولې دي . دښار لیوني مین د دې لپاره چې تیاره ښار ته یې لږ رڼا ورکړې وي داور او لمبو کالي اغوستي او ځان یې هم له بربنډ توب نه ساتلی دی. په کوم غره کې کې چې دغه لیوني مین او سیږي په دې غره کې د تکو سپینو او بې داغه الماسو ستره خزانه پرته ده . دښار مین دا خزانه دښار د ټولو مینانو او ښکلو لپاره ساتلې چې یوه ورځ به یې په ډالۍ کې ورکوي . په ښارکې دابلیسانو هغو ډلو چې په لاسونو کې یې اورونه او په سترګو کې داغونه لري دمین پر خزانه ډېر ځله یرغلونه وکړل . غر یې زخمي ، زخمي کړ خو دښار مین او دخزانې ساتونکي یو غمی هم ورنه کړ . مین ته هرغمی دایمان په څېر ګران دی . دا بیخې دمعجزې په څېر کله کله پېښیږي چې غر دموم په څېر نرم شي او دښار مین دنور په لاسونو دوه غبر ګ غمي را واخلي او دډالۍ په ډول یې چا ته ورکړي .دا دښار دخلکو خبرې وې . زه حیران شوم چې دا څنګه ټول خلک په استعارو ، تشبیهاتو او سمبولونو خبرې کوي . دوی لکه چې ټول شاعران شوي دي .

زما په زړه کې دښار دقهرمانې کیسه داسې غوټه شوې وه لکه دښار دلیوني مین په غره کې پټ دالماسو غمي . ما داغوټه په زړه کې نه شوه ساتلای .زه نېغ دښار لیوني مین ته ورغلم . په دې هیله چې دخپل زړه غوټه ورته وسپړم . دقهرمانې سندره مې ورته واوروله . دسندرې له اوریدو سره سم دښار دلیوني مین داوسیدو پر غره یوه ښکلې او غم انګېزه زلزله راغله او ما ته یې دنور په غبرګو لاسونو دډېرو سپېڅلو او بې داغه الماسو دوه غبر ګ غمي راکړل . په غمیو کې دتیاره او ژوبل ښار ژوندی تصویر پروت و .دا دوه غمي دکابل دیوه شاعر دوې ځلیدونکې اوښکې وې چې د « ناهیدې » دروح په څېر سپېڅلې او بې داغه وې.

پیښور ۱۳۷۳

له نرگسه تر نرگسه

......څه چې زه لیکم دا زما فطري حق دی . ته په دې کې څه مه وایه چې زما په باب ولې لیکنې کوې . پر تا باندې چې کوم شاعرانه کیفیت راځي او یا له یوې شاعرانه پېښې متاثره کېږې او شعر لیکې ایا چا ته حق ورکوې چې تا ته ووایي :

ـ دا شاعرانه کیفیت پر تا ولې راغی ؟ ته ولې له یوې پېښې متاثره شوې ؟ له کومې پېښې چې ته متاثره شوې یې او یا همداسې په نا خود اگاه ډول په خپل وجود کې ،په خپل زړه کې ، په خپل روح کې سندریز کیفیت حس کوې ، دزړه په خواکې دې په گوگل کې په عمودي ډول خوږې خوږې څړیکې پورته راولاړېږي او ددې تولو خوشالوونکو او یا غموونکو دردونو په نتیجه کې کوم شعر لیکې ایا چا ته حق ورکوې چې تا ته ووایي :

ـ دا ډول کیفیت ولې پر تا راغی ؟

زه خپل ځان ته هم حیران یم چې ستا په تش لیدو او اوریدو پر ما دادومره بدلیدونکې زلزله ولې راغله ؟ زه خیال کوم چې لوی خدای زما دزړه ، تخیل ......واک ستا په لاس درکړی دی . ایا دا رښتیا ده ؟ ته

خو دې لږ له شپېږم حس نه پوښتنه وکړه . زړه مې غواړي دژوند ټولې ښکلاګانې ، غمونه ، دردونه ، بریالیتوبونه او ناکامۍ یو په یو تا ته ووایم . دا فطري ده چې هر انسان ، په خاص ډول کنجکاو او هنرمند انسان په خپل زړه کې ډېرې غوټې لري . هر څوک غواړي چې د زړه غوټې یو چا ته وسپړي . باور وکړه په خپل ټول عمر کې هر چېرته چې تللی یم خدای ډېر ښکلي دوستان راباندې لورولي دي چې یوه نیمه د زړه غوټه ورته سپړم او د زړه بار سپکوم . خو ستا له لیدو او پېژندو راپه دې خوا مې زړه له داسې ښکلو غوټو ډک شوی دی چې څوک یې په سپړېدو نه پوهېږي . زړه مې دا غوټې دالماسو او مرغلرو په څېر ستا دراز غاړې ته ساتلې دي.

زه پوهېږم څومره چې زه ستا په باب بې کراره یم او څومره چې زه ستا په باب فکر کوم ته کیدای شي زما په باب هغسې بیکراري او هغسې فکر ډېر لږ هم ونه لري . ته داسې مه وایه چې زه ولې تا ته مخاطب یم ؟ دا هغه خبرې دي چې زه یې باید تا ته وکړم . دا خبرې باید د هوا د مرغانو په څېر آزادې وګرځي . زه پر دې مرغانو دا ظلم نه کوم چې دوجود په پنجره کې یې بندیوان کړم . زما د خبرو مرغانو ته ، ته د یوې ښکلې او سمسورې ونې حیثیت لرې . یوه ونه مرغانو ته نه شي ویلی چې تاسې زما پر څانګو مه کښېنئ.

سره له دې چې ته یوه شېبه هم زما درازونو اوریدو ته نه یې ناسته خو زه بیا هم تا د خپل ځان لپاره د ټولو نه ښکلې همرازه ګنم . ته به پر دې ګډو وډو وخاندې خو زه پر دې ګډو وډو نه شرمیږم او په ډېر صداقت سره دا هر څه درته لیکم . دا هر څه چې زه یې همدا اوس لیکم دا هغه خبرې دي چې همدا اوس زما په روح او زړه کې لکه دشنو اوبو ویالې روانې دي . پر دې خبرو مې نه مخکې فکر کړی او نه مې مخکې تیارې کړې دي .

ته چې ما د خپل ځان په باره کې هر څه ګڼې هغه ستا خوښه ده خو زه روحًا پرتا او ستا په باب دفکر او رياضت کولو روږدی يم .لکه يو شرابي او يا بل سخت نشه يي چې پر يوه نشه روږدی شي بې له نشې نه کرار نه لري . داداسې عادت نه دی چې پرېښودل يې اسان وي. پردې عادت «تاسره په عالم رويا کې مشغوليدل ،مينه لرل » زما د ، وس خبره نه ده . دا يوه خدايي پېښه بولم چې له دې پېښې خلاصيدل دخدای په لاس کې دي . نه پوهېږم چې خدای به په دې باب نور څه کوي ؟زه پردې مقدسه نشه روږدی شوی يم او دا نشه له عبادت نه هم مقدسه بولم . ستا په باب چې وخت په وخت څه کيفيت راباندې راځي دا به درته ليکم او درليږم به يې . که ته پر دې ليکونو ډېره خپه کېدې ستا خاطر به دومره وکړم چې داليکونه به نه درليږم خو له ځان سره به يې ساتم. زه ستا لپاره له خپل عشق نه رنګين او شاعرانه جهانونه جوړوم .

نيمه شپه ده ،دريکشو اوازونه دشپې چوپتيا ماتوي . زه دخپلې تنها کوټې په کټ کې ناست يم او پر مخامخ مېز له ننګرهار څخه راغلي ميلمانه نرګس راته سترګې سترګې دي . ديوه نرګس دګل پرپاڼه ستا دنوم اول او اخر توري ليکل شوي دي همدا نن مازديګر مې په ښارکې ديوه ماشوم په لاس کې دنرګسو ګېډۍ وليدې ماته يې دتېر کال دنر ګس ګلونه راپه ياد کړل چې وخت په وخت به مې اخيستل او ستا نوم به مې پرې ليکه . دتېر کال هغه نرګسي خاطرې رايادې شوې چې ته يو څه مهربانه وې .ما له ماشوم نه دنرګسو ګېډۍ ستا په نوم او زما دوطن په نوم واخيسته. ماشوم راته وويل چې داد کابل نرګس دي.زه پوه شوم چې د ښېښور خلک ټول افغانستان ته کابل وايي .له نرګسه تر نرګسه غموونکې شېبې مې يوه په يوه پر زړه راووريدې .له صدر نه تېر ماښام پلې راروان وم د خپل دفتر ترځای ټاون پورې راتلم. په لاره کې مې « دشاعر او نرګس » په نوم يوه شاعرانه ډرامه ګۍ په زړه کې جوړيده

.ډېر خوشحاله وم چې یو تخلیق به وکړم او یوه کوچنۍ شاعرانه ډرامه
ګۍ به ولیکم. له نرګسو نه به پوښتنه وکړم چې له ننګرهار نه ولې
راغلئ؟ ولې داسې ستړي برېښئ؟ له تورخم نه څنګه راتېر شوئ؟
نرګس به له دې نه ډېر خوشحاله وي چې دخپل ځان غوندې غمجن او
ستړی وطنوال یې پیدا کړی دی. دزړه خواله به راسره وکړي او خپل
کوچني خوږ ک زړونه به راته تش کړي. دزخمي بلبلانو او ستړو بوراګانو
کیسې به راته وکړي او دوطن دنجونو دتشوا وربلونو کیسې به راته
وکړي. زه په دې خیالونو کې را ورسیدم. دنرګس ګلونو ته مې ګلدان جوړ
کړ. دګلدان تېرې څوکې زما ګوتې هم ژوبلې کړې. نه پوهېږم زما هغه
ځیره لاسونه ولې دومره تنکي شوي دي؟ دګلدان له اوبو سره مې دوه
څاڅکي وینې هم ګډې شوې. دنرګسو ګلدان مې مخامخ پرمیز راته
کېښود او دحال په ژبه مې ورته وویل ښه اوس کیسې وکړئ. نرګسو
دخپلو کیسو پرځای ستا کیسې را واخیستې. اخ ظالمې! زما په ټولو
کارونو کې لاس وهنه کوې، خدای دې انصاف درکړي.

۱۸/۱۱/۱۹۹٤ پېښور ټاون، نیمه شپه

رنگینه ورکه

په ماښومو اداګانو د شاعر ځنګ ته ورغلم. شاعر سترګې نه رپولې او له ځانه ډېر لرې تللی و. ما پر خپلو څنو لاسونه را تېر کړل او د بنګړو شرنګا مې خوره شوه خو شاعر خپل ځان ته رانغی. هغه لکه چې نه زما د بنګړو شرنګا اورېدلې وي او نه یې زما د څنو او لونګینو امیلونو خوشبويي حس کړې وي. همداسې په خپله ورکه پسې ورک و. یوه شېبه یې په ځنګ کې ودرېدم. ورو ورو او په منظم تال مې له ځمکې سره پښې وهله. د پایزیب نرۍ شرنګا مې د شاعر له تخیل سره د شاعر په ورکه پسې لېږله. له ځان سره مې وویل:

ـ چې دا بیا په کومه رنګینه ورکه پسې ورک دی؟

زه یوې شېبې انتظار هم سترې کړم. د دې لپاره چې د شاعر پام د خپل ځان پلو را واړوم او خپله ورکه زما په سترګو کې ولټوي په ناز ناز مې یو بیت ورته وواېه:

ـ راځه په یوې ورکې پسې د واړه وګرځو

لاسونه کړو یو بل ته ورپه غاړه وګرځو

شاعر سترګې نه رپولې او زما بیت یې وانه ورېد. په ناز او شوخۍ

مې ورته وویل:

ــ لیونیه سلام!

زما سلام یې ادا نه کړ او زه له خندانه شنه شوم. زما خندا په غرونو کې انگازه خوره کړه. شاعر دسترگو په رپ کې خپل ځان ته راوگرځید او ډېره سخته کړیکه یې وکړه:

ــ اخ ظالمې! مړدې کړم.

زه بیا له خندا نه شنه شوم او په خندا خندا کې مې ورته وویل:

ــ ولې خو تا به ویل چې خندا دژوند مالگه ده. خو تا به ویل چې زه او ته باید وخاندو.

زه بیا له خندانه شنه شوم او شاعر ته مې وویل:

ــ خانده کنه، خانده چې خندا مو سندریزه شي. شاعر نرې زگیروی وکړ او زما پرخوله یې لاس کېښود:

ــ دخدای په خاطر مه خانده.

شاعرهمداسې نرې نرې زگیروی کاوه. لکه چې ما په زهرو لړلې تېره توره وهلی وي او بیا مې پر زخمونو ورته چاڼ شوې مالگه دوړولې وي. لږه شېبه وروسته دشاعر زگیروی غلی شو او ما ته یې ځیر ځیر کتل. سترگې یې له پوښتنو ډکې وې. ما یې په سترگو کې ټولې پوښتنې ولوستې، د یوې پوښتنې ځواب هم راسره نه وځکه مې ځان تېر کړ او خبره مې په بله واړوله.

ما ځان دماشومې غوندې مرور کړ او پر تنډه مې گونځې راخورې کړې. ماشوم ناز مې له ماشوم قهر سره گډ کړ او شاعر ته مې وویل:

ــ ته چېرې تللی وې؟

ــ په یوې ورکې پسې.

ــ په کومې ورکې پسې؟

ــ په یوې ښکلې او رنگینې ورکې پسې.

ــ ودې نه مونده؟

ــ نه!

ــ اوس يې نه لټوې؟!

ــ ولې نه، اوس يې هم لټوم.

ــ اوس يې چېرته لټوې؟

شاعر موسکی شو او راته ويې ويل:

ــ ستا په سترګو کې.

ماته خندا راغله خو د پر ژر مې ځان له خندا نه وساته.

شاعر همداسې زما په سترګو کې سترګې ګنډلې وې. ماورته وويل:

ــ خبرې وکړه.

شاعر وويل:

ــ رانه ورکې دي.

بيا خندا راغله خو ومې نه خندل.

يو د شيبه چوپه وم خو له چوپتيا نه په عذاب شوم. ځان مې يو څه زړور کړ او د شاعر د جيبونو په لټولو مې پيل وکړ. شاعر حيران شو او راته ويې ويل:

ــ څه شی لټوې؟!

ماورته وويل:

ــ خپله ورکه لټوم.

شاعر وويل:

ــ ستاورکه څه نوميږي؟

ما ځواب ورکړ:

ــ ستا سندرې.

ما د شاعر له جيب نه شعرونه را وايستل. شاعر وويل:

ـــ داخو تول تاراوړي دي او تول به تاته ياد وي .

زه حيرانه شوم او په خپل ياد مې زور را وړ :

ـــ ما كله راوړي دي ؟

په ياد مې نه شول خو دشعرونو په لوستلو مې پيل وكړ . دشعر هر توری لکه يوه اوښکه اوپه هره اوښکه کې يوه سلګۍ . دشعرونو مضمون لکه زخمونه او دردونه . د يو څو شعرونو له لوستلو وروسته مې سترګې له اوښکو ډکې شوې او وړې وړې سلګۍ مې پيل کړې . شاعر ناڅاپه کړيکې وکړې :

ـ اخ ظالمې مړ دې کړم .

ما په ژړا ژړا کې په ډېرې عاجزۍ ورته وويل :

ـ ولې ما خو څه خندلي نه دي !

شاعر په زګيروو کې راته وويل :

ـ خو اوښکې هم مالګينې دي . او دژوند دزخم لپاره ....

خبره يې پوره نه كړه او نرې نرې زګيروې يې پيل كړل لكه زما خوب چې چا په زهرو لړلې تېره توره وهلی وي او پرزخم يې چاڼ شوې مالګه دوړولې وي .

زه له خوبه راوېښه شوم او شاعر ديوې رنګينې وركې غوندې را نه ورک شو .

۱۳/۱/۱۹۹۵ پېښور دشپې څه باندې يوه بجه

لښته

لکه چې اوس هم دهغې تنکۍ لښتې شغ اورم .زموږ استاد ډېر قهرجن سړی و .له چا نه به چې پرونی سبق هېر و په تنکۍ لښتـه به يې واهه .استاد به هر سهار له خپل ځان سره يوه ګېډۍ تنکۍ لښتې راوړې او د ټولګي په کنج کې به يې نښـغـې کېښـودې .موږ به يو ځل خـپلو کتابونو تـه بيا په کنج کې د تنکيو لښتو ګېډۍ ته بيا تورې تختې ته او بيـا داستـاد د ټنډې تختې ته وکتل .موږ به داستـاد په ټنډه کې رڼا يې لټوله .که داستاد په ټنډه کې به مو يوه ذره موسکا وليده په زړونو کې به خوشالـه شوواو که داستاد ټنډه به تروه وه زموږ زړونه به لکه دمني پاڼې وربېدل او په زړونوکې به دلاسونو سوی راوګرځيده .زموږ په زړونو کې به سرې ليکې تېرې شوې .استاد به وويل:

ــ تاسو بايد سبق په ياد کړئ ! له تاسو نه بايد سبق هېر نه شي !

زه نه پوهېږم چې تاسې ولې له سبق سره مينه نه لرئ ؟!

ما به په زړه کې وويل :

ــ ياخدايه ته مې له سبق سره مينه پيداکړې .ياخدايه ته مې دا ټول کتاب داسې په ياد کړې چې يو ټکی هم رانه هېرنه شي.

مور به د تولګي پرزاړه پېڅول ناست وو ، استاد به زمور په منځ کې ګرځیده اولکه پولیس چې دډېرو خلکو په منځ کې مجرم لټوي کـه له استاد سره به موسترګې ولګيدې لکه سړی چې بربښنا ونیسې ټکان به مو وخوړ اوسترګې به مو له استاد نه بل خواواړولې .استاد لکه زمور په زړونو کې چې ناست وي ،زمور له منځ نه به يې هغه څوک د پروني درس دیادونې لپاره پورته کړ چې پرونی درس به يې هېر شوی و .بيا به مو ناڅاپه داستاد د تنکۍ لښتې شغ واوريده .له چانه به چې پرونی سبق هېر و تول به يې تنکیو لاسونو ته په تنکیو لښتو ووهلو .داستاد تنکۍ لښتې سخت سوی درلود .مور تول ماشومان ووچې استاد به ووهلو خامخابه موژړل .کومو هلکانو به چې داستاد له لښتې ژړلي وو بيا به نورو هلکانو ملنډې پرې وهلې او ورته ويل به يې :

ــ ته خو ډېر ژاړن يې !

هلکانو به زړونه ټینګول چې داستاد له لښتې ونه ژاړي چې د نورو هلکانو د پېغور نه شي .هغه ورځ مې اوس هم په ياد ده لکه داستاد دلښتې شغ چې اوس هم اورم .له مانه پرونی سبق هېر شوی و .زه په تولګي کې ډېر خپه ناست وم .له ځان سره مې ويل :

ــ اف خدايه داسبق له مانه ولې هېريږي ؟ دازه ولې سبق نه شم يادولی ؟

په زړه کې مې ډېرې دعاګانې کولې :ياخدايه ته خو نن داستاد سترګې پرما وتړې چې هېڅ مې ونه ويني .ياخدايه! . . . ياخدايه . . .

يو وار الحمد اودرې واره قل هو الله احد مې وويل اوپر ځان مې چوف کړل . . . . .بيا مې الحمد لله پيل کړه لا مې پوره کړې نه وه چې استاد راباندې غږ کړ :

ــ ته پاڅه پرونی سبق ووايه !زه لکه پانه رپېدم ددرس له ويلو وړاندې مې خپل نبې لاس استاد ته دوهلو لپاره وړاندې کړ .دوه درې

لښتې يې سخت سخت ووهلم .ښي لاس مې دڅلورمې لښتې تاب نه درلود .بيامې کيڼ لاس داستاد تنکۍ لښتې ته دوهلو لپاره وړاندې کړ .استاد کيڼ لاس ته هم خپله تنکۍ لښته بېدربغه راخلاصه کړه. لښته زما پر کيڼ لاس باندې ماته شوه خو زما په کيڼ لاس کې يې ژوره تغمه جوړه کړه .سخت درد مې حس کړ خو دنورو ټولګيوالو له پېغوره مې زړه ټينګ کړ .لاسونه مې په تخرګونو کې ونيول او له ځانه سره مې پټ پټ ويل:

ـ وی الله ... وی الله .... استاد ته مې پټې پټې په زړ کې ښېرې کولې .استاد راته ويل :

ـ له تانه همېشه سبق هېر وي. ته له سبق سره هېڅ مينه نه لرې .ماخپل کيڼ لاس ته وکتل دکيڼ لاس په تنکي ورغوي کې مې تغمه غځيدلې وه او سخت سوی يې کاوه .

اوس له هغه ماشومتوب نه ډېر کلونه تېرشوي دي خو زما دکيڼ لاس په ورغوي کې دتنکۍ لښتې تغمه اوس هم ژوندۍ ده .دې تغمې ته چې ګورم ټول سبقونه را ياديږي .اوس مې هېڅ سبق نه هېريږي ،اوس مې له کتابونو سره مينه پيداشوې ده .اوس مې هېڅوک لاسونو ته په لښتو نه وهي .اوس همېشه کتابونه ګورم ، سبقونه وايم .اوس مې سبقونه ښه ياديږي .ياديدل خو څه کوې چې هېڅ مې نه هېريږي .اوس مې له کتابونو سره مينه پيداشوې ده .اوس مې له تنکيو لښتو سره هم مينه پيداشوې ده .لښتې لويې لويې ونې شي .ځنګل شي .باغونه شي ،ميوې نيسي ،سيورې خوروي.لښتې سرې ته يو څوک وريادوي .داسې يو څوک چې دګلونو غوندې ښکلی نوم لري .چې دتنکۍ لښتې غوندې ځواني لري ..چې باد يې نه شي ماتولی .چې پرسر ګيډۍ ګيډۍ ګلونه ګرځوي .چې ګلان يې خزان نه شي ريژولی .

ډېر پخوامې په يو کتاب کې لوستي وو......نه نه توبه مې دې

وي خدايه،زما ديوه ورک شعر يوه کړی‌وه:

ــ «دغزل مسري لکه دزړه تغمې دي .داسې تغمې چې يو خوږ درد لري.دخپل ورک شعر داکړی زما هيڅ نه هېريږي . بيخي لکه زما دزړه تغمه داسې ده .لکه يوچاچې زما زړه په تنکی لښته وهلی وي. لکه چې لښته زما دغزلونو او سندرو استاده وي.

پېښور ۱۹۹٤/۱۲/۳

دلرکلي ملنګ

څه موده کيږي چې زه ليوني سپي خوړلی يم. زما په ستوني او تټر کې دليوني سپي دغاښونو زخمونه دي او زما پرمخ باندې دليوني سپي نوکارو ژورې ليکې تېرې کړې دي. داسې برېښي چې دليوني سپي ليونيو زهرو زما پرزړ او دماغو اغېزه کړې وي. زه کله کله ناڅاپه ليونۍ ژړا پيل کړم او کله کله له لېونۍ خندانه شين شم. زما لېونۍ ژړا او لېونۍ خندا زما له ګاونډيانو خوبونه تښتوي. کله چې ژاړم زما اوښکې زما پرمخ دليوني سپي دنوکارو په ژورو کرښو کې رابهيږي. تودې اوښکې مې وچ زخمونه تازه کوي او يو تريخ درد راکوي. کله چې له خندانه شين شم د تټر او ستوني زخمونه مې هم خولې خلاصې کړي او د درد ليونۍ څريکې په کې را وېښې شي.

بيګامې هم يو لېونی خوب ليده. زموږ دوطن پاچا مې په خوب ليده. پاچا پر يوه ځليدونکي آس سپور وي. توره دريشي يې اغوستې وي او دخولۍ په تاج کې يې دباز تصوير وي. په پاچا پسې وروسته يو لوی لښکر روان وي. ټول لښکر توري دريشۍ اغوستې وي. دپاچا له زرين آس نه وړاندې يو تخت روان وي او پر تخت باندې

تابوتونه وي .تابوتونه په گلونو کې پټ وي. پر گلونو باندې دشاتو مچۍ او بوراگان هم گرځي .په فضا کې يو غيبي غمجن موزيک دروان تخت پر سرد تابوتونود درناوي لپاره غږول کيږي .ټول لښکر ورو ،وروسلگۍ وهي .دټول لښکر له سترگونه مړې مړې اوښکې رابهيږي .دپاچا له سترگونه هم غبرگې غبرگې ځليدونکې اوښکې رالويږي .دپاچا دځليدونکي آس په سترگو کې هم اوښکې پنډې وي .زه دپاچا په سترگو کې اوښکو ته بيا دلښکر اوښکو ته او بيا په گلونو کې پټو تابوتونو ته گورم. په زړه کې راگرځي چې په تابوتونو کې مړي به ليونو سپو خوړلي وي .ماته هم ژړا راځي او ورو ،وروسلگۍ وهم .موزيک لا پسې غمجن کيږي اوزه دموزيک له غمگينو څپو سره تېرو وختونو ته ځم. هغه وخت چې زه دمکتب په لومړي ټولگي کې وم .پاچا زموږ کلي ته راغلی و .دسپوږمۍ غوندې پر تک سپين آس سپور و .دستورو غوندې تکې سپينې جامې يې اغوستې وې او دلمر غوندې تک سور او ځليدونکی تاج يې پر سر و .دتاج پرسر يوه ځليدونکې باز وزرې غوړولې وې .دپاچا ټول لښکر تکې سپينې دستورو غوندې دريشۍ اغوستې وې .دخوشحالۍ موزيک په فضا کې خورو .دپاچا پرسر دسپينو کوترو سيلونو دوره وهله .خلکو به ويل چې دا دسخي صاحب دزيارت کوترې دي .چا به ويل چې له ارم نه دوزرو په جامو کې ښاپېرۍ راغلې دي او چا به آن دپرښتو گومان پرې کاوه .زموږ دکلي سپين سرې دپاچا ليدو ته کتار ولاړې وې .ددوی داپخه عقيده وه چې که هرچا دپاچا مخ وليدو ددوزخ اور پرې حرام دی .موږ دمکتب ټولو هلکانو پاک کالي اغوستي وو .په لاسونو کې مو دگلونو گېډۍ نيولې وې او په ټوله لاره مو گلونه شيندلي وو .موږ پاچا ته ترانه ويله .دترانې کړۍ وه: «عمر دې ډېر شه پاچا» پاچا له آس نه راکوز شو او پلې زموږ پر خوا راروان وو .ماشومانو گلونه پرې شيندل او پاچا يو يو ماشوم پر تندي

ښکلولو. کله چې زما د ښکلولو وار شو په مينه مې د پاچا په سترګو کې سترګې وګنډلې. د پاچا په سترګو کې د خوشحالۍ اوښکې لکه ستورې وځليدې. زما په سترګو کې هم د خوشحالۍ اوښکې راغلې. پاچا پر تندي ښکل کړم او زما پر مخ يې لاس ونه را تېر کړل.

# # #

د موزيک يوې بلې غمجنې څپې له تېرو وختونو بيرته راوګرځولم. د پاچا په سترګو کې دوه څاڅکي اوښکې لکه دوې هندارې ځليدې. په دې دواړه هندارو کې مې د لر کلي د ملنګ يو تصوير وليد. د تصوير په ليدو مې ټول هغه ملګري را په ياد شول چې ما غوندې په لر کلي کې اوسېدې او ټول ما غوندې ليونو سپو خوړلي دي. له پاچا نه مې کرکه راغله په زړه کې راوګرځيدل چې زموږ پاچا به خامخا د لر کلي ملنګ ته ازار رسولی وي. ورو ورو جلالي کيدم. له تابوتونو تېر شوم. په رپيدلو شوندو مې په ګلونو کې پټو تابوتونو ته دعا وکړه او نبغ د پاچا د ځليدونکې آس خواته ورغلم. مخکې له دې چې پاچا ته لاس ورواچوم او له آس نه يې لاندې راوغورځوم پاچا په خپله له آس نه راکوز شو. پاچا ديوه لوی حکيم او روح پيژندونکي په څېر زما په سترګو او څېره کې هرڅه لوستلي وو. بې له دې چې پوښتنه ترې وکړم يو سوړ اسويلی يې وکړ. له سترګو نه يې در اوښکې تويې شوې او داسې يې راته وويل:

ـ ډېر کلونه وړاندې د لر کلي ملنګ راغلی و. زه د ملنګ سلام ته له تخت نه راکوز شوی وم. د ملنګ په کچکول کې مې د دنيا تر ټولو ښکلې او قيمتي مرغلرې چې شاعران او عارفان يې د خدای او د مينې کور بولي ايښې وې.....

زه بيا جلالي شوم د پاچا ګريوان ته مې لاس واچاوه:

ـ نو بيا ولې ليوني سپي راښکاره؟ نو بيا يې ولې د ليوني سپي

ځرمن اغوستې ده .راکړه ځواب راکړه .ما د پاچا پر مرۍ زور وکړ .سا
مې بنده بنده شوه زخمونو مې درد وکړ .ناڅاپه له خوبه راویښ شوم
.لاسونه مې په وینو سره وو. ټول ګاونډیان مې پر چیغو او نارو له خوبه
راپاڅیدلي وو .یو بل ته یې سره ویل : دا لیونی وګورئ!

پېښور ۱۹۹۵/۱/۲٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشقانه لیکونه

له هره کاره يې ويستی وم. هميشه به مې عاشقانه ليکونه ورته
ليکل او وراستول به مې. لنډه دا چې سم مجنون يې رانه جوړ کړی و. زه
به په هغې پسې ډېر ګرځيدم خو هغه به مې کله کله د ډېرې لرې شېبې
لپاره وليده. زه به د ښار په څلور لاروکې ليونی ليونی ورپسې ګرځيدم.
چې سره مخامخ به شوو له ډېرې حيانه به تکه سره شوه. د سر په اشاره به
يې سلام وکړ او په سترګوکې به يې يوه دنيا مينه راکړه. نه پوهېږم چې
په سترګوکې يې د کوم جادو اثر و. ما به داسې وانګيرله چې د ښار په
څلور لاري کې هيڅ ژوندی ساری نه شته. د موټرو او ريکشو
عذابوونکي غږونه مې له سره نه اوريدل. لکه دوه په دوه چې په يوه لويه
دښته کې و لاړ وو. زما به يې د سر په سلام د زړه سود ونه شو. د سترې مه
شي لپاره به مې لاس وروغځاوه. هغې به هم لاس په ويره را اوږد کړ
. د هغې پوست او غوښن لاس به مې لکه د حضرت خضر لاس خوږ او څه
لږغوندې کلک په لاس کې ونيو. په ګوګل کې به مې په عمودي ډول خو
ږې خوږې څرېکې وغځيدې او يوه شېبه به ځان راته د مينې پاچا
وبرېښيده. ما به يې سترګو او مخ ته کتل. په اننګو به يې د حيا سره تله

او راتله . په ترتږي ژبه به يې زما نوم واخيست :

-« . . . . زمـا بيـره ده زه بـه لاړه شم ! »لکه ژوندی کب چې دسړي له لاسه و ښوييږي داسې به يې لاس زما له لاس نه وښوييده . ما به هم په زړه نا زړه ورته وويل :

ــ په مخه دې گلونه .

زما لـه مخـه ښي سره به داسې موسکۍ موسکۍ روانه شوه لکه قدم په قدم چې گلونه په بدرگـه ورسره ځي . زه به ترهغې پورې په همغه ځای پورې مـيـخ وم چې دښار په گـڼـه گـوڼه کـې به رانه پنا شـوه . دمـوټرو او ريکشـو بوړنوونکي غـړونه بـه مـې واوريدل . زړه نازړه به راروان شـوم . ټولو لاريو به راته کتل او ځينو کسانو به يو بل ته څه سره ويل . ماته به يې وکتل او بيا به يې په خپلو کې سره وخندل . زه به دښار له گڼه گوڼې را ووتم او دخپل زړه په خلوت کې به مې دمـينې رياضت پيل کړ . دې رياضت به يو ډول عـاشقانه او کلاسيکه خوشحالي هم لرله . زه په دې رياضت داسې روږدی شوی وم چې ملگري او دوستـان به مې په ټوکو او خبرو بوخت پرا ينښي وو او زه به دزړه پـه خلوت کې غلی ناست وم . دکوم ملگري به راپام شـو له خندانه به شـين شـو او بيـا به يې دمـجلس نورو ملگرو ته وروښودم

ــ دا بيا چيرې تللی دی ؟ يوه بل ملگري به مې وويل :

ــ هلکه مين خو به نه يې ؟

دپخوا په څير مې له خپلو ملگروسره ټوکې ټکالې نه کولې . که په مجلس کې به پر يوه مهمه خبره خبرې پيل شوې ما به هم يو څو خبرې وکړې . خپلو خبرو به خوند رانه کړاو دخپلې مينې په باب به مې تصور پيل کړ . له سياسي بحثونو مې بد راتلل . که به مې ملگرو سياسي خبرې اوږدې کړې زه به ډېر په عذاب شوم . ما به په زړه تنگۍ سره ورته وويل :

ــ خدای ته وگورئ دا خبرې پريږدئ ! ملگرو به مـې وخندل او راته

وبه يې وويل :

ــ ستا ولې زړه په تنګ شو ؟ همدا زموږ د وطن تراژيدي د نړۍ لپاره د ورځې خبره ده . زموږ چې خپل وطن دی د خپل وطن په باب خو بايد خبرې وکړو .

ما به ورته وويل :

ــ په خبرو خو وطن نه جوړيږي . دوی به راته وويل :

ــ نو په څه شي جوړيږي ؟

ما به ورته وويل چې په مينه جوړيږي .

ملګرو به مې په خندا خندا کې راته وويل :

ــ چې سياسي خبرې دې نه خوښيږي نو ته وو ايه د څه شي په باب خبرې وکړو ؟

د ملګرو د دې پوښتنې لپاره به زما د زړه ځواب دا و ، چې د مينې په باب خبرې وکړئ .

ما به په زړه کې وويل :

ــ کاشکې د وطن په باب يې هم د هغې غوندې ښکلې خبرې کړې وای له چا سره چې زما مينه ده . ملګرو به راباندې غږ وکړ :

ــ تا ته وايو د څه په باب خبرې وکړو ؟

ټولو ملګرو به مې په کړس کړس وخندل .

له يوې ورځې نه به بلې ورځې ته بدليدم او د هغې د مينې په باب په خيالونو کې ډوبيدم . تر نيمې شپې به ويښ ناست وم او د هغې په باب به مې فکر کاوه . عاشقانه ليکونه به مې ورته ليکل او ورليږل به مې . تر يوې مودې خو مې دا ليکونه له خپلو ملګرو پټ و ساتل . زړه مې له دې پټ رازونه ډک شو او نور د راز ساتلو يو ذره ځای هم په کې نه و . دومره له دې عاشقانه رازو نو ډک شو چې ښې يې زما په خبرو کې وځليدې .

دا ښې ښانې زما ملګرو وليدې او په هر څه و پوهيدل . زما د عاشقانه

ليكونو خبرې زما دملګرو دمجلس خبرې شوې . ما به هغې ته بيا بيا عاشقانه ليكونه ورليږل خو هغې به چې پخوا كله نا كله ديوه نيم ليك لنډ غوندې ځواب راكاوه اوس يې له ځواب ليكلو قسم كړى و . لكه زما ليكونه چې هيڅ ورته رسيدلي نه وي ،لكه زما ليكونه دمني دونو پاڼې وي چې سړې سيلۍ يې يوه خوا او بله خوا تښتوي .

لنډه داچې زما په دې نوې غوړيدلې سپرلنۍ مينه ډېره ژر دمني سپېره سيلۍ راوالوته . ما دې پوښتنو ته هيڅ ځوابونه نه لرل:

ـ هغه ولې داسې ژر بدله شوه ؟

ـ هغه زما پردې ليونۍ مينه ولې شكمنه شوه ؟

بيا مې په زړه كې وويل :ما خو هميشه په خپلو ليكونو كې هغې ته ليكلي چې تاسره مينه كول ديوه ډېر پټ راز په څېر په زړه كې ساتم .

بيا مې په ځان پورې وخندل او ځان ته مې وويل :

ـ هغه زما په زړه كې اوسيږي ،دهغې يادونه هم زما په زړه كې اوسيږي .دهغې دمينې ټول رازونه هم زما په زړه كې اوسيدل .اوس خو هغه رازونه زما له زړه نه تللي دي اودنيا پرې خبره ده .داچې هغه او دهغې رازونه سره ګاونډيان وو يو ګاونډى دبل ګاونډي له حاله خبريږي .ماچې دهغې ګاونډيان ونه ساتلاى شول دمرورتوب حق خولري.بيا به مې ځان ته تسله راكوله چې خداى به يې راپخلا كړى .مرورتوب هم يوډول مينه ده .مروره خو دې وي خو خداى دې وكړي چې له ماسره يې كركه نه وي پيدا شوې .

اوس مې له مخكې نه هم ډېره په زړه را وريده .هره شپه به مې دهغې په باب فكر كاوه .كه پرلاره به تلم هم دهغې په فكر كې به وم او كه په دفتر كې به په كار بوخت وم هم دهغې په باب مې فكر كاوه .تر نيمې شپې به يې په ياد كې يوازې ناست وم او په ياد ياد كې به يې خوب يوړم.

نن چې زمونږ د دفتر دلويي او سپينېزې دروازې زنګ ووهل شو زه دخپل کار دکوټې پر ځای په يوه بله کوټه کې دکوم عاشقانه ليک په ليکلو بوخت وم . په زړه کې مې وويل : څه چې هر څوک وي هسې هم څوکيدار په دروازه کې شته . په دې منځ کې يوه ښېښه تېره شوه ،عاشقانه ليک دې ځای ته ورسيد :

ــ « ښه ! ته ولې له مانه مروره يې ؟ »

ددې جملې له ليکلو سره سم د دروازې د زنګ وهونکې په فکر کې شوم . په شېبړم حس کې را وګرځيدل :هسې نه چې هغه زما پوښتنې ته راغلې وي ؟عاشقانه ليک مې په دې جمله چې

« ښه ! ته ولې له مانه مروره يې ؟ » بس کړاو له نورو هغو عاشقانه ليکونو سره مې په يو کتاب کې کېښود چې دهغې دمرورتوب په زمانه کې مې ليکلي وو او ورلېږلي مې نه وو . کتابونه او ليکونه مې را واخيستل او خپل دفتر ته راغلم . په دفتر کې د دروازې څوکيدار ولاړ و ،زما په ليدو حيران شو او سمدلاسه يې را ته وويل :

ــ ته چېرته په دې سپينه ورځ ورک وې ؟! څوکيدار يو ډول دمينې او ناز په انداز کې راته وويل :هغې غريبې خو يوه شيبه انتظار هم وکړ خو ته پيدا نه شوې . ډېر مې ولټولې ته په کوم کونج کې غلی وې ؟دڅوکيدار له خبرو او دده له څېرې نه په هر څه وپوهيدم . زړه مې په ګوګل کې په ټوپو شو .څوکيدار ته مې وويل :

ــ ته څوک يادوې ؟! چا زما پوښتنه کوله ؟

څوکيدار راته وويل : يوه لوړه ښايسته نجلۍ وه ،سرې جامې يې اغوستې وې ،مخ يې نيم پټ و او ليونۍ غوندې سترګې يې وې .

په شونډو کې مې ورو وويل :

ــ ليونۍ غوندې سترګې يې وې .....

دخاطر په هنداره مې دهغې تصوير راغی . کتابونه او ليکونه مې په

ثنګ کې را واخیستل او بې له دې چې د دفتر له آمر نه اجازه واخلم لیونی لیونی له دفتره راووتم. دسترګو په رپ کې دښار ثلورلاري ته راورسیدم یو خوا او بل خوا لیوني لیوني ګورم. په ښار کې ګڼه ګوڼه ده. موټرې دي خلک دي یوخوا بل خوا روان دي. زه لالهانده او لیونی لیونی یو خوا ګرندی ګرندی لاړشم بیا را وګرځم. زه داسې انګیرم چې ټول خلک ما ته ګوري خو خلک دومره وزګار نه دي چې ماته وګوري او ننداره مې وکړي. زه دسرو جامووالا لوړې ښا یسته نجونې چې مخونه یې نیم پټ وي ګورم. دسرو جامو والا لوړې او ښا یسته نجونې ډېرې وي خو دلیونو سترګو والا یوه هم په کې نه وي. زه له ځان سره وایم: اف خدایه! څه شوه؟ چیرته ترې تم شوه؟ چې دابه ثنګه راغلې وي؟ چې زما عاشقانه لیکونه به ټول زما په وړاندې ځیري کوي او اور به ورته اچوي او که زما مینې ته به داحترام سر ټیټوي؟

زه د سړک پر غاړه لالهانده روان یم، یو خوا بل خوا لیوني لیوني ګورم. پر هیچا مې سترګې نه خوږیږي. همهغه لیونۍ سترګې لټوم. ناڅاپه مخامخ سترګې اړوم، یو ښایسته موټر راروان دی. دموټر واګې دیوې لوړې اوښا یسته نجلۍ په لاس کې دي. دنجلۍ کالي تک سره، ښکلې مخ یې نیم پټ اولیونۍ لیونۍ سترګې یې دي. زه په زړه کې وایم چې خپله ورکه مې ومونده، اوس به مې له دې ثلور لاري او له دې ګڼه ګوڼې ډېر لرې یوه ښکلې او آرام ځای ته یوسي اوهلته به زما لیونۍ مینې ته د درناوي سر ټیټ کړي.

زما پر وچو شونډو سوبمنه موسکا خوره شي. دکیسو دیوه سوبمن اتل په څیر ولاړ یم او دښایسته نجلۍ دښکلي موټر دودریدو انتظار ګالم. موټر رانژدې شي اوزما سترګې دښا یسته نجلۍ دلیونو سترګو له ځلا نه وبرېښي. موټر ډېر ګرندی تیریږي خو د تیریدو په حال کې مې ډېر سخت ووهي. زه د سړک پر غاړه ډېر سخت را وغورځم. زما پر کتابونو

ښایسته نجلۍ د موټر ټایرونه تېر شي . کتابونه مې پاڼې ،پاڼې شي او د کتابونو له منځ نه زما عاشقانه لیکونه باد خواره واره کړي .ډېر خلک پر ما راټول شوي وي خو چې خواره واره لیکونه ووینې زه په خالي میدان پاتې شم او خلک زما په عاشقانه لیکونو پسې خواره شي . د ښایسته نجلۍ موټر مخ په بره ګړندی روان وي .د شا له خوا د پولیسو موټر د خطر د سرو ځراغونو او بوږنوونکي هارن سره د ښا یسته نجلۍ موټر څاري .زه نه پوهېږم چې ولې ښایسته نجلۍ ته په زړه کې دعاکوم :

ـ خدای دې یې په پولیسو ونه نیسي ،پولیس ډېر ظالمان دي .ها خوا زما عاشقانه لیکونه ټولو خلکو نړو او ښځو را اخیستي وي .یو ځوک دا جمله په لوړغږ سره لولي :

ـ« ښه! نو ته ولې له مانه مروره یې ؟ » د دې جملې په اوریدو ټول خلک په بړک بړک خاندي او په دې خندا پسې زه هم له درانه خوبه راویښ شم .

۱۹۹٤/۱۲/۱۵ نیمه شپه ،پېښور

د پرښتې د لاس غوټه

دزمانې له اوړې نه راکوزه شوې وه . کاغذونه او قلمونه يې دراز دغوټې په څېر په لاسي بکس کې اچولي وو . زمانه يې په لاسي بکس کې اچولې وه ،لاسي بکس يې اوږې ته اچولی و . سپين مخ ،سره اننگې ،تورې څنې لکه لوگی پرسر گرځنده ډيوه دښار په څلور لاري کې گړندی گړندی روانه وه . اخوا دې خوا يې ليوني ،ليوني کتل . لکه کوم صوفي او فلسفي چې دبنيادمو په ډک ښار کې په رڼا ورځ ډيوه په لاس انسان لټوي .

موراوپلار پرې دډيوې نوم ايښی و . لوی خدای پرې دشاعرۍ اوليکوالۍ گلونه لورولي وو . ډيوه ديوه لرې کلي اوسيدونکې وه خو کله کله به په نويو شعرونو پسې په ښار کې هم گرځيده . لکه دشاتومچۍ به يې دغزل دگلپاڼو قافيې راټولولې . کله کله به افسانې په دې پسې گرځيدې ،شعرونه به ورپسې گرځيدل او دغزلونو قافيې به ورپسې گرځيدې .

نن ورته ځان په رښتيا پرښته بريښيده . دلاسي بکس بند يې په

کینه اوړه کې اچولې و ،اولاسي بکس به یې کله کله له زړه سره ټینګ ونیو .په زړه کې به یې خوږې ،خوږې څړیکې وغځېدې .په بکس کې یې له غزلونو ، شعرونو ،داستانونو او قلمونو سره سره دډیوې دشعرونو دمینه وال او عقیدت مند هغه لیک هم ملګری و چې ډیوې ته یې دپرښتې لقب ورکړی و .دخپل هنر دمینه وال پردې خبره چې دې ته یې دپرښتې لقب ورکړی و سوچ کاوه:

ـ داڅنګه لیونی دی چې ماته دپرښتې لقب راکوي ؟هسې نه چې په دې خبره ګنهګارشي .انسان ته دپرښتې ویل توبه خدایه ! زه خو انسان یم ،انسان خو همیشه له سهوې او خطا سره دی .بیا به په زړه کې وروګرځیدل :

ـ « زما دهنر اوشعرمینه وال به هسې ځان لیونی ښودلی وي کیدای شي له خپل لیونتوب سره سره به په ډېر څه پوهیږي .زما په خیال دداسې لیوني له خوا ماته دپرښتې لقب راکول له شاعرانه تشبیه سره سره فلسفي او معنوي ریښه هم لري .ځکه انسان دلوی خدای خلیفه دی .انسان اشرف المخلوقات دی .دانسان مقام له پرښتو نه هم اوچت دی .انسان ته خو پرښتو هم سجده کړې ده ،کیدای شي دپورتنیو دلیلونو په رڼا کې به یې ماته هم دپرښتې لقب راکړی وي . »

ډیوه په دې چورتونو کې ډوبه وه چې یو چایې ناڅاپه اوږې ته لاس واچاوه اولاسي بکس یې دسترګو په رپ کې ترې یو وړ. ډیوې کریکه وکړه :

ـ دشیطان زویه !

ډیوه لکه بریښنا نیولې په ځمکه پورې میخ شوه ، رنګ یې سپین تښتیدلی و او په زړه کې یې له تولونا رینه وو سره کرکه راغلې وه .څوګامه وړاندې پر موټر سایکل سپاره ځوان دډیوې په لورې مخ راواړاوه. دډیوې لاسي بکس یې په لاس کې وزنګاوه ،په زوره زوره یې

وخندل او موټرسايکل يې مخ په وړاندې ګړندی روان کړ. ډيوې ورپسې کتل خو ځوان دبنياد مو اوموټرو په منځ کې له سترګو پناه شو. لږه شيبه وروسته ځوان هلک له موټر سايکل سره دخپلې لويې بنګلې په باغ ورننووت ،په درنګ شيبه کې يې دخپلې ډلې انډيوالان راټول کړل زنګ يې وواهه .دسترګو په رپ کې دپاخه عمر يو سړی چې پلن ټټر ، قوي اندامونه ،فولادي لېچې او توري غټې غټې سترګې يې لرلې راغی او ځوان ته يې وويل:

ــ جي صيب ! څه مو ويل ؟حکم!

ځوان دښځينه لاسي بکس زنځير خلاص کړ ،په بکس کې يې لاس وواهه .ټول شيان يې له بکس څخه راوايستل ،له خندانه شين شو :

ــ داخو ټول کاغذونه او قلمونه دي ،دا يو څو روپۍ خو هم په کې دي .

دځوان ملګرو په برک برک وخندل .ځوان په داسې حال کې چې پرځيره يې دبرياليتوب اوغرور نخښې غځيدلې وې خپل جېب ته لاس کړ .له جيب نه يې د پيسو بنډل را واخيست .يو څو نوټونه يې نوکر ته ورکړل .دپاخه عمر نوکر ته يې په ظنزيه انداز وويل:

ــ هلکه موټر دې سټارټ کړه !دسترګو په رپ کې څه مېوه ،مېوه ،بسکټ مسکټ راوړه چې نن تاسو ټولو ته يوه نوې او خوندوره خبره کوم .داسې خبره چې نه به مو ليدلې وې نه به مو اوريدلې .

دپاخه عمر نوکر پيسې واخيستې موټر يې چلان کړ او دبنګلې دباغ له لويې دروازې راو ، ووت .لږه شيبه وروسته يې دخوراک څه شيان راوړل .ځوان په خنداخندا او په يو ډول وياړ له ځلې نه دبکس دتښتولو کيسه وکړه .ځان ورته دفلمونو بدماش برېښيده .دلاسي بکس کاغذونه او قلمونه يې سره واړول راواړول .ديوه ليک عنوان يې په لوړ غږ واوراوه:

ـ((دشعرونو او هنر د پرښتې په نوم)) له دې سره ټولو په کړس کړس وخندل. دډلې له ملګرو نه يې يوه شوخ ملګري په طنز يه انداز وويل:

ـ هلکه سمه پرښته دې ازارکړې ده، هسې نه چې عملنا مه دې په سره قلم وليکي او دوزخ ته دې ولېږي.

بدمعاش هلک يې بيا کاغذونه واړول راواړول او ويې يل:

ـ اوهو شاعره هم ده. غزلې يې ليکلې دي. چې هم پرښتـه ده او هم شـاعـره داسـې بريښي چې دخلکو عـملنامـې يې ليکلې دي. عـاجـزه عملنامې مې ترې وتښتولې خدای ته به څه ځواب وايې؟ بدمعاش هلک په خوشالۍ چيغې وکړې:

ـ تاسې غوږ شئ يو داستان يې ليکلی دی. زه يې داستان درته اوروم. تاسې ټول راته غوږ شئ چې پرښتې داستان ليکلی دی که دچا عملنامه؟ دداستان نوم دی ((دصيب دکشرې بي بي زوی))

ښه! داستان داسې پيل کيږي:

ـ دځوانۍ عمر يې په چړچو او ميلو کې تير کړ. په پاخه عمر کې يې له يوې ډيرې ښايستـه تنکۍ پيغلې سره واده وکړ. خپله ناوې يې له سرنه تر پښو پورې په سرو او سپينو کې پټه کړه. دناوې کورنۍ ته يې په لکونو پيسې او نور سره او سپين ورکړل. څوکاله وروسته يې له يوې بلې ځوارلس کلنې نجلې سره واده وکړ. بالاخره ډير کلونه وروسته چې دعمر پانه يې په ژيړيدو وه له يوې بلې چټـې او پـخـې پيـغـلې سـره واده وکړ. داواده په داسې درب او دروب تر سره شو چې په ټول وطن کې يې يو ريکاډ ټينګ کړ. دملک لويو لويو وزيرانو، سياست مدارانو، لويو لويو تجـارانو، مشـهـورو ډمـواو سرود ګرانو ګډون په کـې کـړی و. دناوې پر کـاليـو، لاسـونو او پښـو سره نه ځـاييـدل. دناوې دنګه غـاړه دالماسـو اميلونو درنه کړې وه. څـه مـوده وروستـه دصيب کشـره او نوې بي بي په يوه داسې نامعلوم رنځ مبتـلاشوه چې نه يې څوک په دم پوهيدل او نه په

دارو . په نه خبره به په غوسه کیده . دخپلې غاړې امیلونه به یې شکول. دسرو بنګړي ،لښتۍ او پایزیبونه به یې ماتول. صیب کشرې بي بي ته دډیرو دم ګرو او تاویزګرو دمونه او تاویزونه راوړل خو دکشرې بي بي لیونتوب له یوې ورځې نه بلې ورځې ته پسې زیاتیده. صیب بالاخره په دې راضي شو چې کشره بي بي دښار لوی ډاکټر ته هم لاړه شي . صیب خپل ځوان نوکر چې دصیب دمازدیګري چکر موټر به یې چلاوه راوغوښت . موټروان ته یې دښار لوی ډاکټر ته دکشرې بي بي دور وستو امر وکړ . دصیب نوکر موټر چالان کړ. کشره بي بي په شاته سیټ کې کیناسته . دموټر په هنداره کې یې دموټروان عکس ته وکتل . قهر ورغی ،غاښونه یې وچیچل ،هڅوکو یې درد وکړ ،لکه بې اودې مار تاوه را تاوه شوه . موټروان په نیمکښو سترګو هنداري ته وکتل اوغلي یې په شونډو کې وویل:

ـ الهي خیر! په شونډو راغلې موسکا یې په شونډو کې پټه کړه .ددوی موټر دښار دلوی نفسیاتي او روان شناس ډاکټر د روغتون په دروازه کې ودرید . کشره بي بي په نه زړه دډاکټر کتنځی ته ورغله. ډاکټر دهغې په کتنه (معاینه) پیل وکړ . له کتنې وروسته یې یوه کوچنۍ نسخه ولیکله او کشرې بي بي ته یې وویل :

ـ دانسخه واخله ! ته بې غمه اوسه بیخي جوړه یې . ته صرف یو مشکل لرې ،هغه دا چې ته باید واده وکړې . که ژر ترژره دې واده ونه کړ هرومرو به لیونۍ شې.

کشرې بي بي په شونډو کې ورو وویل :

ـ واده خو مې ......

ډاکټر په تعجب سره وویل :

ـ څنګه ! واده خو دې .....

کشره بي بي نسخه په لاس کې په ډیره بیړه دډاکټر له کتنځی راووته

نسخه يې موټروان ته ورکړه .موټروان څو پاکټه ګولۍ راواخيستې او کشرۍ بي بي ته يې وويل :

ـ څوبه ..... کورته !

کشره بي بي لږه غلې غوندې شوه او بيا يې وويل:

ـ زما زړه په تنګ دی ، يووار مې له ښار نه وباسه چې هلته تاته يوه خبره هم کوم.بيا به بيرته راوګرځو .خير دی هسې هم وخت ډير دی .

کال وروسته چې د کشرۍ بي بي دغټو او تورو سترګو والا زوی پيداشو دصيب نوکر خدای زده ولې خپلې تورې او غټې سترګې دخلکو له نظره په تورو عينکو کې پټولې .

دډيوې دکشرۍ بي بي دزوی کيسه ځوان په دې ځای بس کړه .دهغه په خوله کې لاړې وچې وې او نور يې يوه کرښه هم نه شوه لوستلی .په ځان کې ژور شو .لاس او پښې ځينې ورک شول ،دپرښتې دلاس غوټه يې له لاسه وغورځيده .

دبدمعاش ځوان دډلو ملګرو يو ځل دځوان تورو غټو ،غټو سترګو ته بيا دپاخه عمر دنوکر په تورو عينکو کې پټو تورو غټو سترګو ته وکتل اوپه سترګو سترګو کې سره موسکي شول.

۱۹۹۵/۱/۱ پېښور دشپې يوه بجه

دوه تک سپین مرغان

زه مې دمور په زړه کې ناست یم او دمور دارمانونو ننداره کوم. زما دمور دارمانونو دنیا ګۍ پرما او زما پروړو ورونو او خویندو ودانه ده. زمونږ دبام په تاخ کې ددوو تکو سپینو مرغانو ځاله ده. څه موده وړاندې دواړه سپین مرغان په غشو لګیدلي وو. خدای فضل کړی وبلا وه برکت یې نه و، مرغان دوزرونو په خواکې برسیرن لګیدلي وو.

اوس دسپینو مرغانو زخمونه جوړشوي دي. دادي سندرې وایي او زما دمور په روح کې پنېه خوشالي را ویښوي. هغه دي سپین مرغان اسمان ته والوتل، داسې برېښي لکه زما تک سپین لاسونه، لکه دوه تک سپین ستوري چې اسمان ته وررروان و. نیمایي اسمان ته ورسیدل، هغه دي بیرته راوګرځیدل، داسې برېښي لکه له الوتکې نه چې دوه بمونه زمونږ دبام پرخوا راروان وي.

زما دمور په سترګو کې دوه څاڅکي تکې سپینې اوښکې راغلې. مرغان دبام په تاخ کې کیناستل او مورمې خپلې اوښکې دتور پړوني په پیـــڅکه وچې کـــړې. مــورمـــې دمـــازدیګر په لمانځـــه ودریده. څلوررکعاته لمونځ یې وکړ. دمازدیګر ستـرګه په غـرغـره ده

داسمان لمنې تکې سرې دي ،زما دمور په زړه کې يوځل زما دپلار په وينو سور مړی وگرځيد .زما پلار ته يې دعا وکړه .بيا يې دبام په تاخ کې سپينو مرغانو ته سترگې واړولې .داځل سپين مرغان د دوو تکو سپينو گلانو په څير بريښي .زما مور زما دواده په باب فکر کوي .زما لپاره يې دموروالۍ په مينه او پيرزوينه ډيره ښکلې ناوې په خپل خيال کې جوړه کړې ده .زه او زما ناوې يې دلومړي ځل لپاره يو بل ته مخامخ کړي يو .زموږ پرسرونو يې قرآن شريف نيولی دی .زه او زما ناوې يو بل ته دوه سپين گلونه دگډ ژوند دمينې په نوم ډالۍ کوو .مورمې لا داخيال نه وي مکمل کړی چې زما پيغلوټه خورپر مور غږ کوي :

ــ مورجانې!نن خو دنکريزو شپه ده موږ ته خو نکريزې خيشتې کړه .دمور خيال مې ړنگيږي او زموږ له لاسونو دوه تک سپين گلونه لکه دوه تک سپين مرغان الوزي او يوې نامعلومې خواته الوتنه کوي .ماشوم وروږمې هم په خندا خندا کې مورته وايي :

ــ زما خوږې مورکې نکريزې ژر ژر خيشتې کړه .

مور مې بې له دې چې هو وو ايي نکريزې را اخلي .په ميده شوو نکريزو کې لږې شړومبې هم گډوي .نکريزې خيشتوي او بيا زما دوړو ورونو او خويندو لاسونه پرې سره کوي .مورمې ماته په ژيړو غوړيو کې ډوډۍ وړه کړې وي او يو يو شخوند په خوله کې راکوي .زه په خنداکې ورته وايم :

ــ مورجانې ستا له لاسه ژيړ غوړي څومره خوند کوي !پام کوه هسې نه چې گوتې دې ورسره وخورم !

مورته مې هيڅ خندا نه ورځي . کشری ورور مې مورته وايي :

ــ خوږې مورې ! پر لاله باندې هم لاسونه سره کړه .

دمور له سترگو نه دوه څاڅکي اوښکې په ژيړو غوړيو کې څڅيږي .زه مې دمورپه لاس جوړ شوی شخوند تيروم خو داځل يې دباروتو خوند وي .

۱۹۹۵/۲/۱ پيښور دروژې دويمه

سندرې او مرغلرې

عشق زما په روح کې پټ دی . عشق زما دشعرونو روح دی .دامهمه نه ده چې هره معشوقه دې خپل مین وپیژني .د یوه هنرمندپر هنر به په ملیونونو خلک مین وي ،په دې مینانو کې بـه داسې مین هم وي چې د هنرمند له هنر سره به دعبا دت تر سرحده مینه ولري خو هنرمند به خپل مین په خوب کې هم نه وي لیدلی .دمعشوق دابې خبري دمین مقام په هیڅ صورت نه راټیټوي.یوازې خدای دی چې خپل ټول مینان له (الف)نه تر (ی) پورې ټکي په ټکي پیــژني .خـــدای لایتناهي ښکلا او لایتناهي وخت لري. دی په یوه وخت کــې بې حـسـابه مـینانو تـه ځـان رسوي.ده په ټولو رنګونو کې خپله ښکلا ګډه کړې د ه.

ته څه فکر کوې هغه اواز چې روح لکه ماشوم د زیروبم په زانګو کې للو للو کوي کوم جوړوونکی نه لري ؟!دامنم چې دموسیقۍ استادان به خپلو شاګردانو ته دموسیقۍ سرګم ورښیي خو دسحر تورې بلبلې ته دلاهوتي سندرو سرګم چا ورښودلی دی ؟

زه ډیر ځله په ډیرو ښکلاوو مین شوی یم ،داډیرې اوږدې کیسې دي

.زه پوهیږم چې ته دومره وخت نه لرې چې زما دهرې مینې کیسه واورې
.زه نن ستا پرمخ دخپل زړه ور پرانیزم او په یوه پټ راز دې خبروم .ته
راته غوږ شه ،زه له تانه یو سوال کوم.

ـ ته دګڼ ځنګله له هغې تورې بلبلې سره څه نسبت لرې چې ما ته یې
په ماشومتوب کې لاهوتي سندرې ویلې ؟

زه پوهیږم چې زما پردې پوښتنه به ډیره حیرانه شوې وې. ته پرما
دلیوني گومان مه کوه ،زه لیونی نه یم .ته مې لا لیدلې هم نه وې
چې دځنګله دهغې تورې بلبلې استعاره مې بللې .اوس به موسکه
موسکه کیږې او وایې به چې پر لیوني دشعر پیریان راغلي دي .ښه
پردې خبرو دې چې سر نه خلاصیږي اوس نو ښه راته غوږ شه ،ستا
کیسه پریږدم او دځنګل د تورې بلبلې کیسه درته کوم .

ـ زه عجیبه خوبونه وینم .زه کله کله په ویښه هم خوبونه وینم .داهم
دیوه خوب کیسه درته کوم .نه پوهیږم چې ما داخوب په خوب کې لیدلی
واو که په ویښه ؟غوږ دې دی؟!

ـ ډیر کلونه وړاندې چې زه یو کلن ماشوم وم دیوه ګڼ ځنګل په لمن
کې له خپل مور او پلار سره په یوه اغزنه جونګړه کې اوسیدم .موربه مې
تر نیمو شپو راته ویښه ناسته وه ،په خواږه اواز به یې الاهو للو للو راته
ویل.چې ښه ډیر الاهو للو للو به یې راته وویل نو ژړا به مې غلې شوه او
دخوب خوږه غاړه به مې پیل کړه .زه به دمور په الاهو للو اوده شوم او
مور به مې زما دخوب په ماشومه غاړه دچرګۍ پر غاړه اوده شوه.زما
دزانګو پرې به یې همداسې له لاس نه تاو کړی و.کله کله به یې په خوب
کې هم ټالۍ راکړې .ما خوبه تړوله ورغ هم په خوبونو تیره کړې وه
،دشپې به په اومه بانه راویښیدم .تنکی بدن به مې له ګلدارو وړیو نه
جوړې شوې سوزنۍ تغمې تغمې کړ ،بیا به راویښ شوم اوژړا به مې پیل
کړه .په ژړا به مې مور لانه وه راویښه شوې چې ژړا به مې غلې کړه .یو

بل خوږ اواز به مې ترغوږ شو .دا اواز د ګڼ ځنګله له منځ څخه راتلو ،د تورې بلبلې اواز و .زما د مور دالاهو للوللو غوندې خوږ و .کټ کټ وبه مې خندل .بلبله به له ځنګله نه راغله او زموږ د جونګړې پر يوه اغزنه څانګه به کيناسته .دالاهو للوللو پرځای به يې راته خوږې او ملکوتې سندرې پيل کړې .دې سندروته به داوبه خوراوبو دورا د نجونو غوندې چمبې وهلې .دسپوږمې پلوشې به زموږ د جونګړې له سوريو نه راتيرې شوې او زما سترګې به يې بريښولې .ما به کټ کټ خندل .له مانه راتاوشوې سوزنې به سسته شوې وه او په سوزنې کې تړل شوي لاسونه به مې راخلاص کړل.لاسونه به مې اخوا دې خوا اچول اوپه ورو ،ورو منګولو کې به مې دسپوږمۍ پلوشې رانيوې. دبلبلې لاهوتې غږ ،دسپوږمۍ پلوشو ،داوبه خور مستو چمبو ،دځنګل شاعرانه زمزمو اوسرو کو وږمو په ګډه تخنولم.کله به يې خوب رانه تښتاوه او کله به يې غلی اوده کړم .موږ ټول يو پربل مين وو.

ډيرکلونه کيږي چې له هغې رنګين اوملکوتې خوب نه راويښ شوی يم خوهغه ښکلا مې دراز دغوټې په څير دروح په پيڅکه پورې تړلې ده .ګوره چې نور څوک درنه خبر نه شي .نن دادراز غوټه ستا لپاره سپړم .

زه ورو ،ورو رالوييدم ،چې څو مره رالوييدم دومره دالاهو للوللو اودځنګله دتورې بلبلې له لاهوتې نغمونه لرې کيدم .بيا دومره لرې لاړم چې دبلبلې غږ مې هم نه اوريده .په دې دې هم سر نه خوږوم چې زه بيا وروسته له ډيرو کلونو څنګه غرونو ،ځنګلونو او دبلبلو دسندرنو وطن ته راغبرګ شوم.داهم اوږدې کيسې دي ،ډير پيچومې او کړليچونه لري.زه نه غواړم چې ستا دتنکې اونازولې تخيل پښې په دومره اوږدو پيچوموا و کړليچونوکې تناکې کړم.

ته پوهيږې چې ما په غرونو ،ځنګلونواو دبلبلې دسندرو په وطن کې څنګه ژوندتيراوه ؟داخل دځنګله دتورې بلبلې لاهوتې سندرو دماشوم

غونډې نه خندولم . داوبه خوراوبو دمستو چمبو پرځای دوير سرودونه غږول. دځنګل زمزمې دغوڅو څيړيو اوغوڅو ښبترو له ويرنو ډکې وې .دسندرو دوطن په آسمان کې پولادي شاهينان ګرځيدل .دډيرو شاهينانو مښوکې دبلبلو دسندرو په وينو سرې وې.ډيرې ناسپړلې غوټۍ له ګل کيدو نه مخکې رژيدې .ته پوهيږې چې ژوند څومره بدرنګ شوی و .زما ښکلا پرست روح ته دبدرنګۍ ديوانو بدرنګې او کرغيړنې خولې وازې نيولې وې .دلته دښکلا دښا پيريو وزرې سوځيدې .زما دوجود ټوله سيمه دبدرنګۍ دديوانو په لاس کې وه .يوازې عشق و ،چې دبدرنګۍ پر ضد دبغاوت په تور يې په زخمي لاسونو کې دبدرنګۍ زنځيرونه اچول شوي وو .زما ټول وجود بوږنيده او مادبدرنګۍ يو کوچنۍ مښود هم نه شو زغملی. نژدې وه چې زما زاره وچوي. هغه لوی جمال پر ما څومره مهرباني وکړه چې ستا خوږ غږيې د هواد څپو پر اوږو راوړ ، يو غيبي او ملکوتي غږو. کټ مټ د هغې بلبلې د غږ په څېر ، چې ما ته يې په ماشومتوب کې سندرې ويلې. لکه چې لوی خدای ستا ټوله ښکلا په يوه سندره کې غوټه کړې وه او دا غوټه يې د يوې تورې بلبلې په روح کې پرانستې وه. زما عشق ستا د ښکلا د سندرې په اوريدو د بدرنګۍ ټول زنځيرونه وشلول، د بدرنګۍ ټول ديوان يې مات کړل او بيا زما د وجود په قلمرو کې د ښا پېريو وزرې نه سوځيدې. ته زما د تخيل ځنګل ته د يوې تورې بلبلې په جامو کې راتلې. ما ستا لپاره د خپل ژوند په لويه د ښته کې د عشق د ګلونو تخمونه وشيندل دا ګلونه ورو ، ورو را لو يېدل، په څو کلونو کې يې غوټۍ وکړې او له شپږو اوو کلونو وروسته يې ګلونه وغوړيدل.

اوس نو زما مينه او تلوسه بيخي پخه شوې وه. اوس مې ستا په تصوير يعنې د ځنګل په هغې تورې بللې چې په روح کې يې ستا د سندرو غوټه پرانستل شوې وه هم مينه نه ماتيده .دا زما د ليونۍ مينې

مجبورې وه چې زه په تا پسې راشم. ماستا د تصوير ونو وطن پرېښود. ما د بلبلې وطن غرونه او ځنګلونه پرېښوول او ستا په اصل پسې ښارونو ته راغلم. ما ستا د پټې مينې په نوم په ښار کې هم ډېره موده تېره کړه خو ته مې ونه ليدې.

ته پوهېږې چې د اصل او تصوير تر منځ د بېلتون ژوند څومره سخت دی؟ زما د ژوند د لويې دښتې ګلونه سره اوړونه شول. ماهميشه ستا لټون کاوه چې ودې وينم او داوړونو ګلونه دې په غېږ کې وشيندم. خدای شته چې هميشه مې يا دولې، کله ستا تصوير چې په غرونو او ځنګلونو کې له تورې بلبلی سره پاتې و او کله هم ستا اصل چې زما د اوسيدو په لوی ښار کې رانه ورک و.

توبه مې دې وي خدايه! کله بر چې په لمانځه ولاړ وم. هم په خيال کې به مې ته ګرځېدې. د روژې د مبارکې مياشتې د ماسپښين پرلمانځه ولاړ وم چې په زړه کې راوګرځيدې. رکوع ته لاړم، سجدې ته لاړم ،په لمانځه نه پوهيدم خو ته مې په زړه راوريدې. زه دويمې سجدې ته لاړم چې د خپل زړ ګوتې له درزا سره مې د چا د پښو خوږه ښکالو هم واوريده. ما سلام نه و ګرځولی چې ته راغلې او په ډېر ادب کښيناستې. ښې خواته د سلام ګرځولوسره سم مې پر تا سترګې خوږې شوې. ستا رنګ د ځنګل تورې بلبلې ته نژدې و. ته دومره ښکلې نه وې لکه څومره چې ما د خپل تخيل په سندريز قلم انځور کړې وې. خو ستا سندريز تصوير زما روح ،زما زړه اوزما سترګې دومره ښکلې کړي وو چې ته را ته ډېره ښکلې وبرېښېدې. ته به کله کله راتلې او ما به ستا په اصل ستا د تصوير مينه ماتوله. اوس مې ستا په تصوير زړه سوځيده. اوس مې د هغې بلبلې هجران ګاله چې ماته يې سندرې راوړې. ته يوه ورځ راغلې غټې غټې اوتکې تورې سترګې دې د ځنګل د هغې تورې بلبلې غوندې له سندرو نه ډکې وې. تا دوه درې واره خپلې تورې غټې ،غټې سترګې خوږې،

خوږې او درنې، درنې راپورته کړې. په دې وخت کې ستا سترګې دوو پیغمبرانو ته ورته وې چې په تکو تورو وریښمینو جامو کې پرتکو سپینو براقونو سپاره، نوي نوي د ښکلا له خدای ﷻ نه راغلي وي. خو نه پوهېږم ته ولې داسې ژړېږې سندرو شوې. ته زما د ژوند د لویې دښتې د عشق داورنیو ګلونو یوه پاڼه هم په خپله غېږ کې نه شې زغملای. ته په دې اورنۍ دښته کې یو ګام هم نه شې اخیستی. ستا پښې لو لپه کیږي.

هغه ورځ مې ولیدې چې لپه دې له مرغلرو ډکه وه خو د روح ځولۍ دې له سندرو تشه وه. د ځنګل د تورې بلبلې په سندرو کې ستا د تصویر یوه سندره هم نه وه پاتې. زه پوهېږم چې ته اوس ډېره ښکلې شوې یې خو زما شاعرانه او لیونی عشق درته ګوري هم نه، ځکه چې مرغلرې ډېرې لرې او سندرې هیڅ نه لرې.

پېښور ۱۳۷۲/۸/۲۸

د کوه قاف دیوان

خلک به په خوږو خوبونو ویده وو، خو د غنچې ابۍ په جونګړه کې به همداسې ډیوه بلیده. ابۍ به تر نیمو شپو سندرې ویلې. د هغې اوا زخوږ او له درده ډک و. که په شاوخوا کورونو کې به ماشومانو ژاړې پیل کړه نو میندو به د ابۍ په سندرو غلي کول.

اوس ابۍ پر ټول کلي ګرانه وه. اوس چا غنچه نه بلله، لویو اووړو به ابۍ بلله. ابۍ اوس زړه شوې وه او ددې دځوانۍ کیسې هم زړې شوې وې. دځوانۍ دوخت ګناهونه یې زاړه شوي او دهیریدو په ګردونو کې پټ وو. په پیغلتوب کې یې یو پټ مینتوب تیر کړی و. هغه دکلي په یوه ښایسته ځوان شین ګل مینه وه.

غنچه خپل پلار په یوه لرې کلي کې واده کړه. له واده نه څو کاله وروسته یې میړه مړ شو. له لیورونو سره یې ژوند نه تیریده. دوباره یې له شین ګل سره لاره جوړه کړه او یوه شپه دشین ګل کره راوتښتیده. له شین ګل سره یې خوږ ژوند پیل کړ. کله کله به چې دچم ګاونډ ښځو له غنچې سره جنګ وکړ غنچې ته به یې پیغورونه ورکول او ورته ویل به یې

چې مینې مرداري.

غنچې به شونډې بوڅې کړې او دچا پیغور به یې په پیغور ونه باله. په یو ډول فاتحانه اندازبه خپل کورته راغله او شین ګل ته به یې غیږه ورکړه، په خندا خندا به یې ورته ویل:

ـ شین ګله، نن یې بیا ستا پیغورونه راکول، راته ویل یې چې مینې مرداري. شین ګل به تسله ورکوله او ورته ویل به یې:

ـ څه چې وایي، وایي دې، زه اوته بې له خدایه دچا څه پروا لرو. بیا به دواړه له خندانه شنه شول او دټولې دنیا په پیغورونو به یې ملنډې ووهلې.

هغوی دواړو خوشحاله ژوند تیرولو. چې شین ګل به په ځمکه کې یوې کوله غنچې به دشین ګل ټوپک له ځان سره نژدې ایښې و. ځاربه یې کاوه چې شین ګل څوک ونه وژني. دوی څوکاله یو ځای تیر کړل. ددوی به سر پر سر لونې پیداکیدې. یوه ورځ شین ګل ورته وویل:

ـ غنچې! کاشکې خدای یو زوی راکړی وای که بیا یې زه وژلی وای هم ارمان به مې نه وای. غنچې ورته وویل:

ـ ته لیونی خبرې مه کوه، مرګ اوژوند دخدای په لاس کې دی. که یې زما په تور ووژلې زه به پر تا باندې زیارت جوړ کړم او ستا دزیارت منجاوره به شم چې ستا پر قبر مې ووژني. او که دواړه یې ووژلو قبرونه به مو څنګ په څنګ وي او په اخرت کې به سره یو ځای وو.

ـ غنچې، په خدای قسم خورم چې ما ووژني زه به خوشاله شم یوخو به زما په بدو کې زما وریرونه نه سوځي او بل به داخرت له عذاب نه خلاص شم.

غنچې ته په دې خبرو قهر ورغی:

ـ دا ډارنې خبرې مه کوه! یو کوری غوښې او هډوکي څه په جنت کې څه په دوزخ کې. څوک له هغې دنیا نه راغلي دي خدای به له چانه

راضي وي ؟ تاخو جاريږي شم قران شريف هم ويلی دی په دې خبرو نه پوهيږې ؟ زه خو کوندېده ښځه وم چې تا ته راغلم. زه خو څه ميړو ښه نه وم ماله ملا نه پوښتنه کړې ده.

شين گل د غنچې خبرو ته په ډير غور غوږ ونه نيولی وو:

ــ ښه نو ملا څه درته ويل ؟

غنچې له نازه ځان په غوسه کړ:

ــ ته خو مې خبرو ته پرېږده چې زه د ملا خبره درته کوم ، ته بيا په خبرو کې راولويږې. تا ته ځان دنکلونو ادم خان ښکاري، څومره به ځان ته غره وې چې غنچه پر مامينه شوې وه ،له ډيرې مينې نه ليونۍ شوې وه او زما کره راغله.

له دې خبرو سره غنچه له خندانه شنه شوه:

ــ شين گل به له دې نه نه وي خبر چې دا د نصيب او قسمت چارې دي کنه غنچه چيرته او شين گل چيرته ؟ ؟

شين گل هم له خندانه شين شو:

ــ ښه، دا د نصيب او قسمت چارې دي ؟ نصيب خو زين کړی آس دی چې واگې يې ستا په لاس کې دي ،هر چيرې يې چې بيا يې ځی. چې غنچه د نصيب پر زين کړي آس د شين گل کره راغله نه پوهيږم چې دې کار ته څه ووايم ؟ زه خو وايم چې راځه د دې کار پوښتنه هم له ملا نه وکړو.

پردې خبره دوی دواړو دومره سره وخندل چې خندا وې يې په کوڅه کې واوريدل شوې. په کوڅه کې ناستو ښځو يوې بلې ته سره وکتل يوې ښځې وويل:

ــ دا څه بې شرمه ښځه ده! دومره خندا ....

يوې بلې ښځې وويل:

ــ وی خورې ته هم ليونۍ يې ، هغه متل دې نه دی اوريدلی چې : په

ويا له ټوپ وکړي لښتي څه شي وي؟

شين گل بيا غنچې ته مخ ور واړ ولوا وورته ويې ويل:

ــ ته هم له ځانه دنکلونو درخانۍ مه جوړوه، دومره نازونه مه کوه، دا ووايه چې ملا څه درته وويل چې د زړه غوټه مې خلاصه شي.

غنچه موسکه شوه:

ــ درته وايم يې شين گله، ته مه وار خطا کيږه:

ــ کله چې زما ميړه مړ شونو ليورو نو مجبورولم چې په دوی کې له يوه سره نکاح وتړم. دې کار ته زما زړه نه کيده، زه به دوی وهلم او ټکولم. يوه ورځ يې په ډيرو وهلو لاس را باندې مات کړ. يوه شپه مې نيت وکړ چې غاړې ته زندۍ واچوم، بيا مې کليمه وويله ماوې چې دوزخ ته به لاړه شم. بله ورځ مې د کلي له سپين ږيري ملا نه په چل چل کې پوښتنه وکړه چې ليورونه مې هميشه وهي ترټي او راته وايي چې په موږ کې له يو سره نکاح وتړه.

ملا صاحب اول زما په خبره په سوچ کې لاړ وروسته يې راته وويل:

ــ لورې! په شريعت کې پر کونډه ښځه باندې ظلم کول ډير ناروا کار دی. د کونډې خوښه ده چې له هر چا سره يې زړه غواړي نکاح وتړي.

بيا ملا صاحب د نصيحت په ډول راته وويل:

ــ گوره لورې! په دوی کې دې چې له هر يوه سره زړه وي نکاح وتړه، چې اولادونه دې پيدا شي انشاء الله ژوند به دې ښه شي.

دا د پښتو دود دی بيا به خلک پيغورونه درکوي.

ماته ملا صاحب ډير نصيحتونه وکړل خو ما د نصيب نيلی زين کړ او واگې مې يې د شين گل په لاس ورکړې. د دوی خندا بيا په کوڅه کې خوره شوه او يو ځل بيا په کوڅه کې پنډو ښځو يو ې بلې ته سره وکتل.

شين گل غنچې ته وويل:

ــ په خوله دې برکت شه زما پر زړه خووريځې پنډې وې اوس مې ايله

زړه سپک شو.

شین گل له ځایه را پاڅید په سترګو کې یې عجیبه ځلا بریښیده. د غنچې پر مخ د حیا سره راغلل او په موسکا یې وویل:

ـ څه کوې شین ګله لیونی شوی خو به نه وې؟

شین گل په ترتړی ژبه وویل:

ـ لیونی خو نه یم خو......

خبره یې نیمګړې پریښوده. غنچه یې کلکه په غیږ کې ونیوه او پر مخ یې سخته ښکل کړه. غنچې ورته وویل:

ـ په دی سپینه ورځ... لیونی شوې شین ګله!

شین گل داځل په زړ ورتیا ورته وویل:

ـ ولې لیونی شوم؟ څه غلا خو نه کوم، همدا اوس دې د ملا صاحب مسئلې راته ونه کړې...

د شین ګل او غنچې ژوند د یوې نه تما میدونکې مینې په غیږ کې تیریده. دوی دواړو به د ځمکی کارونه په ګډه کول. څنګ په څنګ به یې لوونه کول. چې شین ګل به یوې کوله غنچې به ماله کوله، د پټیو تر منځ پولې اوبریدونه به یې غړل. کله کله به یې د شین ګل ټوپک په غیږ کې ایښی و او ښار به یې کاوه چې شین ګل څوک ونه وژنې.

د اوړي تکنده غرمه وه د شین ګل ټوپک په پټي کې د ولاړې ونې په شاخ کې را ځوړند و. شین ګل او غنچې د غنمو لوونه کول. د غنچې د بنګړو شرنګاه خوره وه. کله کله به د بنګړو د شرنګا په منځ منځ کې د شین ګل او غنچې لرونه له یو بل سره ولګیدل او د بنګړو پر شرنګا به یو بل شرنګ هم ور زیات شو. ناڅا په د ټوپکو ګنې ډزې و شوې. غنم په وینو سره شول. غنچې کړیکه وکړه شین ګله! ... په پورې هورې غرونو کې انګازه شوه: شین ګله... انګازه ورو ورو غلې شوه، د غنچې د کمیس پرلمنه اور بلیده. شین ګل نری زګیروی کاوه. لورېې له لاس نه

لويدلي و او د غنمو پر كوده يې سرا يښې و. له غنچې نه لاس او پښې ورک شول. د كميس اور يې مړكړ او شين ګل يې په غيبز كې ونيو. د مخامخ غونډۍ خواته يې له ډيره قهره سترګې واړولې. د شين ګل ټوپک يې دونې په شاخ كې وليد. د شين ګل سرېې غلي د غنمو پر كوده كېښود لكه ليونۍ د ټوپک خواته په منډه ورغله ټوپک يې راواخيست او د غونډۍ پر خوا يې ګنې ډزې وكړې. ډزو يې ويروونكې او غم انګيزه انګازه خوره كړه. څو شيبې وروسته كليوال راورسيدل ځينې كليوال د شين ګل په دښمنانو پسې په چيغه لاړل او ځينو شين ګل په كټ كې راواخيست.

د شين ګل په لاس او ټټر كې مرد كي لګيدلي وو. شين ګل يې د اوښ په شا د كلي له غرونو اخوا واړاوه او يوه لرې ښار ته يې ورساوه. هلته يې په پټه علاج پرې كاوه چې د ښمنان يې له ډاكترانو سره لارې جوړې نه كړي او د مرګ زهر په دوا كې ور نه كړي.

څو مياشتې وروسته شين ګل يوڅه ښه شو خو هغه پخوانۍ مزه يې نه وه. يو لاس يې هم ګوډ شو. د ځمكو كارونه يې ټول غنچې ته پاتې شول.

شين ګل له يوې ورځې نه بلې ته كمزوری كيده او دوه كاله وروسته يې له دنيا نه سترګې پټې كړې. غنچه يوازې د الله هيلې ته پاتې شوه. د شين ګل و ريرونو په نژدې كلو او هديروكې پسونه حلال كړل. ننواتې او جرګې يې وكړې چې د شين ګل دښمنان نرخ ته ور سره كينوي. د نژدې كلو مشرانو د شين ګل دښمنان نرخ ته ورته كينول. د شين ګل وريرونو او عزيزانو د شين ګل پر دښمنانو داسې دعوه وكړه چې ګنې شين ګل د دوی د ټوپكونو له مرد كيو كمزوری شو او د همدې مرد كيو له امله مړ شو. مقابل طرف په ځواب كې ويل چې له موږ نه يې ښځه بيولې ده او په ښځه كې نرخ كول تاسې وګورئ چې څنګه خبره ده؟ بله خبره داده چې

زموږ پر دوی باندې د ښځې د بيولو په بنياد يو مړی پروت دی. دا رښتيا ده چې موږ خپل غچ له شين گل څخه اخيست خو شين گل زموږ له خوا له زخمي کيدو نه دوه کاله وروسته پر خپل مرگ خدای مړ کړ. که بيا هم دوی وايي چې زموږ له خوا مړ دی دوی دې په تور او سپين اووه قسمونه راته وکړي موږ به له خپل مړي تير شو او يوه پرده به مو جوړه شي. که بيا دوی او د دوی نژدې تربوران پر غوړيدلي قرآن اووه قسمونه نه شي راته کولی بيا خو معلومدار له موږ سره کبر کوي. له دې پرته موږ هيڅ نه وايو او موږ بې وسه يو. که وس مو پيدا کړ د خپلې ښځې پر سر د مړي پوښتنه به وکړو...

جرگه ناکامه پاڅيده او لانجې لاکنجونه پيدا کړل. اوس به د غنچې پر سر د شين گل ورېرونه هم ويريدل او آزاد به نه شول گرځيدای. د دوی تولو چلند له غنچې سره ډير بد و. د غنچې د عمر کاروان گړندي گړندی د زړبودی پر لور روان و

* * *

له غنچې نه زړه ابۍ جوړه شوه. دوختونو خزان د غنچې د ښکلا بڼ تالا کړ، لوڼه يې واده شوې ځمکه يې ميراث خورو ته پاتې شوه. د لوڼو د ولور په پيسو به يې ژوند تيراوه. د شپې خوب يې نه و، شپه به يې په غمجنو تپو او سندرو روڼوله. ډير وخت به يوه اته کلنه نجلۍ په جونگړه کې ورسره ناسته وه. نجلۍ د ابۍ د ميراث خورو لور وه. د نجلۍ نوم غوړگه و. د غوړگې مخ سور او سپين او ښايسته غټې سترگې يې لرلې. هغه ډيره شوخه وه. چې کله به يې کومه شوخي وکړه ابۍ به ښيرې ورته کولې، ښيرې يې د ناز ښيرې معلوميدې او د بد زړه نه نه وې:

ـ ځوانۍ ته مه ورسې. ته په تبرونو غوڅه غوڅه شې.

چې لاس به يې ورپسې ورسيده په مخ به يې څپيړه ورکړه. غوړگې به کټ کټ وخندل د ابۍ په غاړه به يې لاسونه تاوکړل، ابۍ به يې د چرگۍ

پر غاړه راځملوله. غوړګې به ورته وویل:
ـ څنګه شوې دومره زور خو نه لرې.
ابۍ به زارۍ ورته وکړې:
ـ بس دی لورې پرې مې ږده ته خو مې خوږه لورېې ښایسته هلک به درته کوم.
غوړګې ته به بیا قهر ورغی، د ابۍ پر مخ به یې وروغاښونه ولګول:
ـ ښه نه یې درته کوم بس دی لورې نوره به جوړه سره وکړو.
بیا به دواړه سره جوړې شوې. غوړګې به ابۍ ښکل کړه او ابۍ به د غوړګې پر سر لاس تیر کړ:
ـ ابۍ دې جارشي ته خو زما ښکلې پیشو یې پیشو.
یوه ورځ دوی بیا شور جوړ کړی و. د غوړګې مور چې د دوی شور واوریده په منډه منډه ورغله. د جونګړې په دوروازه کې یې ور غږ کړ:
- غوړګې! وه غوړګې!
غوړګه د غوا په اخور کې پټه شوه. د غوړګې مور نیغه جونګړې ته ورننوته. په ترخه لهجه یې ابۍ ته وویل:
-غوړګه څه شوه؟
ابۍ ځواب ورنه کړ. غوړګه په اخور کې له خندا نه شنه شوه. مور یې وریسې ورغله له لاس نه یې ونیوه او پر مخ یې سخته څپیړه ورکړه:
ـ چې ابۍ څه کوډې درباندې کړې دي:
غوړګې شونډې بوځې کړې، د مور پیښې یې وکړې:
ـ کوډې درباندې کړې دي.
غوړګه یې په کشولو کشولو د ابۍ له جونګړې را وایسته ورته ویې ویل:
ـ که بیا دلته راغلې وې غوږونه به دې غوڅ کړم غوږونه پوه شوې؟!
غوړګې په ژړغوني اواز وویل:

ــ راځم بیا راځم!

یوه ګړۍ وروسته بیا د ابۍ جونګړې ته راغله. ابۍ ژړل او هیڅ خبرې یې نه کولې. غوړګې د ابۍ له غاړې نه لاسونه تاو کړل:

ــ ابۍ ولې ژاړې؟

ــ لورې سر مې خوږیږي.

بیا غوړګې ورته وویل:

ــ ابۍ ګلې ما ته د ښاپیریانو کیسه ووایه.

ابۍ یې له زنې نه ونیوه، ابۍ خبرې نه شوې کولای او سلګۍ یې وهلې:

ــ ابۍ ګلې کیسه خو را ته وایې کنه!؟

ــ ابۍ دې جار شي د ښاپیریانو کیسه خو دورځې نه ویل کیږي د ښاپیریانو کیسه خو د شپې ویل کیږي، څوک چې د ښاپیریانو کیسه دورځې وایي بیا دیوان ور پسې راځي او کوه قاف ته یې وړي تا به هم دیوان کوه قاف ته را نه یوسي. پوهیږې چې زه هم دیوانو کوه قاف ته وړې وم، د اوسپنې په پنجره کې یې بنده کړې وم، په څه خوارۍ مې پنجره ماته کړه او را وتښتیدم.

بیا غوړګې وَرته وویل:

ــ ابۍ تا به هم دورځې د ښاپیریانو کیسې اوریدې؟

ابۍ ترخه خندا وکړه:

ــ هو لورې.

غوړګې بیا زارۍ ورته وکړې:

ــ مه کوه ابۍ ګلې کیسه را ته ووایه که دیوانو یووړم زه به هم تا غوندې د اوسپنې پنجره ماته کړم او را وبه تښتم.

ابۍ وخندل او ویې ویل:

ــ لورې ته خو کوچنۍ یې ته هغه کلکې پنجرې نه شې ماتولای، زه

چې ښه ځوانه وم هم په څه خوارۍ مې پنجره ماته کړه او په توره شپه کې راوتښتیدم. که دیوانو لیدلې وای زما وینې به یې غړپ کړې وای.

دغوړګې په خیال کې تور دیوان ورغلل، یو څه وویریده خو دکیسې داوریدلو تلوسه یې مړه نه شوه او په سوچونو کې لاړه. ناڅاپه له خندانه شنه شوه، دخوشحالۍ چک چکې یې وکړې او ویې ویل:

ـ ابۍ په یاد مې شوه ددرخانۍ کیسه راته ووایه، په هغې کې خو دیوان او ښاپیریان نه شته

ابۍ یې پر سر لاس تیر کړ:

ـ لورې سر مې درد کوي چې دسر درد مې کرار شي بیا به یې درته ووایم، اوس ورځه کورته لاړه شه مور به دې بیا وهي.

غوړګه خپل کورته راغله، دبوسو کوټې ته ننوته، دپښو دګوتو پر سرونو په کوټه کې غلې غلې ګرځیده، یو شی یې دکمیس په لمنه کې پټ کړ. له کوټې راووته او دنږدې کوڅې دکاندار ته ورغله. دکمیس له لمنې نه یې هګۍ راوایسته په وړه ژبه یې دکاندار ته وویل:

ـ دسردرد ګولۍ غواړم.

دکاندار دوې دانې په کاغذ کې بندګولۍ ورکړې. غوړګه په منډه منډه دابۍ کره ورغله. سا یې بنده بنده کیده. په ډیرې خوشالۍ یې ابۍ ته وویل:

ـ ابۍ ګلې دادې دسر درد ګولې مې درته راوړې دي. دبوسو په کوټه کې مې دچرګې هګۍ پټه کړه تا ته مې ګولۍ پرې وکړې اوس یې وخوره سر به دې دستې ښه شي. دا اصیلې ګولۍ دي چې مورته مې څه ونه وایې!

ابۍ غوړګه په غیږ کې ونیوه ښکل یې کړه.

ـ ابۍ دې جارشي په دې وړو وړو خبرو ته مې څومره هوښیاره لورېسې.

ابۍ له توري کتبوې نه برغولی جګ کړ ، دوې دانې هګۍ يې راواخيستې :

ـ غوړګې لورې داواخله يوه هګۍ په هماغه ځای کې کيږده چې تا هګۍ ځينې را اخيستې وه او پربله هګۍ له دکاندار نه خواږه درته وکړه زه به ستا ګولۍ وخورم چې سر مې ښه شي بيا به ډېر نکلونه درته وايم .
ښه ابۍ دې جار شي !دا خوله دې رانژدې کړه چې ښکل دې کړم.
غوړګه يې ښکل کړه .غوړګې هګۍ را واخيستې او دابۍ له جونګړې راووته.

*** *** ***

داځو ورځې ابۍ ته سختې انديښنې ورلويدلې وې .کوځې ته هم نه راوته او له چاسره يې ډېرې خبرې هم نه کولې .دجونګړې درواز يې په ځان پسې تړلې وه .هغه يوه پټ غم ځوروله .ژوند ورته دديوانو پولادي پنجره ګرځيدلی و. کله کله خوبه يې په زړه کې ورو ګرځيدل چې دا پنجره هم ماته کړي او له دې پنجرې نه هم چيرته لرې وتښتي .
له جونګړې نه راووته ،چوپه چوپيا وه ،خلک په خوږو خوبونو ويده وو .پړی يې راواخيست ،دجونګړې په چت پورې يې وتاړه ،غاړې ته يې کړۍ جوړه کړه ،ناڅاپه يې په زړه کې څه وروګرځيدل ،کليمه يې وويله او کړۍ يې له غاړې نه لرې کړه اودس يې تازه کړ ، له تاخ نه يې دشين ګل قران شريف ور واخيست ښکل يې کړ. ټوله شپه يې نفلونه وکړل .دنفلونو ثواب يې په شين ګل پسې وباښه.سهار يې خپل زوړ صندوق پرانيست .دشين ګل نښې اوځينې نور کالي پټري يې په خپله زړه بوخڅه کې سمبالول چې ناڅاپه غوړګه جونګړې ته ور ننوته .دغوړګې سترګې په پرانستي صندوق کې پر لونګينو ځونډيو ولګيدې.
ـ ابۍ ګلې داځونډې دچا دي ؟
ـ غوړګې لورې دامې تاته ايښې دي .کليمه دارې روپۍ مې هم

در ته ایښې دي .دازما د ناوې توب کالي پتري دي .
کليمه دارې روپۍ او ځونډې يې غوړګې ته ورکړل .دغوړګې زړه ښکې وکړې داهرڅه يې کور ته يووړل او پرخپلو هغو نويو جامو يې ټک وهل چې نوي نوي يې پلار ورته راوړې وې .شيبه وروسته يې له ځونډيو ،کليمه دارو روپيو او لونګينو ځونډيو ډکې جامې واغوستې .کليمه دارې روپۍ اولونګين ځونډې يې پر تټمر راځړيدل اوله وړو وړو جينکو سره مشغوليده .جينکو به چې دغوړګې ښايسته جامو ،کليمه دارو روپيو ،او لونګينو ځونډيو ته کتل له غوړګې سره به يې رخه کيده .په زړونو کې به يې ويل :
ــ کاشکې زموږ هم داسې ښايسته جامې واى.
نن ورځ پر غوړګه باندې له ډيرې خوشحالۍ نه دسترګو په رپ کې تيره شوه خو دابۍ لپارد کال غونډې اوږده وه.مازديګر مهال ابۍ ژر ژرخپل سمبال شوي کالي په بوخڅه کې ځاى په ځاى کړل .غواته يې په زاړه ديګ کې اوبه کيښودې .له چت نه په راځوړند پړي يې وس وکړ خو خلاص نه شو ،همداسې يې پريښود .دشين ګل قران شريف يې ښکل کړ . له جونګړې نه غلې راووته ،دکلي دهديرې پر لاره روانه شوه.دکلي او هديرې پرسر دلمر وړانګې غم انګيزې په نظر ورغلې .دشين ګل قبر ته ورغله او پر قبر يې سرولګاوه ،دعاوې يې وکړې ،پر قبر يې روپۍ وشيندلې .ښه ډيرې وژړل .کله يې چې زړه يو څه سپک شو نو دغرغرې دلمر دغم انګيزو وړانګو په غيږ کې وارخطا وارخطا له غرونو اخوا ديوه لرې کلي پر خوا روانه شوه.
نن شپه ټول کلى په يوه غمجنه چوپتيا کې ډوب و.دابۍ سندرې نه اوريدل کيدې .ابۍ دخپلو ټولو سندرو په مرګ کې زندۍ اچولې وه.نن شپه دکلي ماشومانو ژړل .هغوى دميندو په بانو نه غلي کيدل.
غوړګه له ډيرې خوشحالۍ نه له جامو سره په کټ کې څملاسته .له

لونګینو ځونډیونه د غنچې د پیغلتوب بوی ورتلو .سهار په لمر ځرک غوږ ګه له خوبه راپاڅیده ،نکریزې یې په لاسونو پورې وچې شوې وې .لاسونه یې په کوچو غوږ کړل او سره شغله یې وکړه .دابۍ جونګړې ته ورغله چې په نکریزو سره لاسونه ابۍ ته وښیي .جونګړې ته ورننوته ،دابۍ غوا رمباړې وهلې .په چرګۍ کې اورنه بلیده او ابۍ په جونګړه کې نه وه .غوږ ګه وویریده او په منډه منډه خپل کورته راغله .خپلې مورته یې وویل چې ابۍ په کوټه کې نه وه.غوږ ګه او مور یې دواړه دابۍ جونګړې ته ورغلې .دابۍ غوا همداسې رمباړې وهلې .دابۍ د کټ پر سر همداسې زندۍ راځوړنده وه.د غوږ ګې مور غوږ ګه کلکه په غیږ کې ونیوه ،ښکل یې کړه او په زوره زوره یې وژړل :

ــ ستا ابۍ لکه چې مور د همیش لپاره پرېښوو.

غوږ ګې په ماشومانه انداز خپلې مورته وویل:

ــ مورجانې ابۍ به د کوه قاف دیوانو وړې وي!

مور یې ترخه خندا وکړه:

ــ هو لورې ،ابۍ د کوه قاف دیوانو وړې ده.

غوږ ګه او مور یې دواړه خپل کورته لاړې .په ټول کوربانديې یو ژور غم خپورو.د دوی خپل خپلوان له ټوپکو سره راغلي وو ،سپین سرې ښځې هم ورسره راغلې وې .دوه غټ غټ پسونه یې راوستلي وو او په مور یو پورې یې تړلي وو.د پسونو په سترګو هم غم غوړیدلی و.هیڅا خبرې نه کولې .له درنې چوپتیا وروسته یوه سپین ږیري وویل:

ــ نور ځنډ نه دی په کار.دهغوی کلی ډیر لرې دی ،بسم الله کوئ.پر غوږ ګې باندې ښایسته کالي واغوندئ چې له ټولو جینکو نه ښایسته شي .سپین ږیري غوږ ګې ته مخ ورواړاوه :

ــ غوږ ګې لورې مور او تاسې ټول واده ته ځو .

غوږ ګه ډیره خوشحاله شوه ،په زړه کې وروګرځیدل :

ـ که ابی، د کوه قاف دیوانو نه وای وړې هغه به هم راسره تللې وای .له ټولو ښځو نه به یې ښکلې سندرې ویلې وای . دې به سندرې راته ویلای مابه ګډا ورته کړې وای.

دوی ټول روان شول. د کلي پر بامونو ناستو پیغلو اوزړو په حسرت حسرت ورکتل. دډیرو سترګې له اوښکونه ډکې وې . یوې زړې ښځې دغوړګې مورته وویل چې ته نوره مه راځه. دغوړګې موریوه سخته کړیکه وکړه. غوړګه یې ټینګه په غیږ کې ونیوه ،پر سترګواو مخ یې ښکل کړه :

ـ ورځه پر خدای مې سپارلې یې . . . . ښځه چې خدای پیدا کړې ده دپردې کور ده. مړه دې وای خو. . . . . . .

خبره یې په مرۍ کې غوټه شوه . غوړګې هم چیغې وکړې :

ـ چې مور مې نه ځې زه هم واده ته نه ځم . دمور په لمن پورې یې منګولې کلکې ښخې کړې . یوچا دمورله لمنې راوشلوله . غوړګې چیغې او سورې وهلې :

ـ پرې مې ږدئ زه واده ته نه ځم. . . . . . . پرې مې ږدئ.

دټولو له سترګونه اوښکې بهیدې . غوړګه یې له لاسونو ټینګه نیولې وه او په کشولو کشولو یې دهغه لرې کلي په لوري روانه کړې وه . له لونګینو ځوندیو نه یې دغنچې د پیغلتوب بوی ختو. دهغو دوو پسونو هم تګ ته زړونه ،نه کیدل او په کشولو کشولو یې روان کړي وو. له غوړګې نه دابې، داخبره هیره وه چې ورته ویلي یې وو:

ـ دکوه قاف دیوان به دې داوسپنې په پنجره کې بنده کړي ،ته خو کوچنۍ یې داوسپنې پنجره به هم نه شې ماتولای.

۹/۸/ ۱۳۷۱ خیبر پلازه پېښور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناهید کتاب خپرولو موسسې له خوا خپاره شوي اثار

د کتاب نوم	د لیکوال نوم
۱- ساړه بادونه :	د اسدالله غضنفر د لنډو کیسو مجموعه
۲- تبجنه سپوږمۍ :	د پروین ملال د شعرونو مجموعه
۳- څلورمه لار :	د ایمل پسرلي د لنډو کیسو مجموعه
٤- زمونږ د کلي پانې :	د زرین انځور د لنډو کیسو مجموعه

٥- دلته لږ زمونږ اور ، بل دی: په لندن کې د میشتو پښتنو لیکوالو د کیسو ګډ جونګ

٦- ماته شپیلۍ : د نازک خیال شاعر استاد محمد صدیق پسرلی غزلیزه مجموعه

٧- له نرګسه تر نرګسه: د کاروان د لنډو کیسو مجموعه

PROPERTY OF ACKU 5388

(c) ketabton.com: The Digital Library

From Daffodils To Daffodils
A Collection of short Stories

By:

Pir Mohammad Karwan

Publisher:

Nahid Book Publishers
Series No: 7

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library